

BOMBA NR. 3

NIXONAS PRIEŠ SPRENDIMĄ VIETNAMO BYLOJE

Prezidentas Nixonas jau du kartus taip dramatiškai pakeitė savo administracijos politiką, kad jie sudarė sprogusios bombos išpūdį. Pirmoji bomba buvo jo pranešimas apie numatomą kelionę į Pekiną, antroji -- kainų ir atlyginimų užšaldymas su kitom ūkinėm priemonėm. Abu ligišiolinės politikos pakeitimai buvo reikalingi, nors ir prieštaravo paties prezidento ankstyvesniems pareiškimams. Dėl galutinų tų pakeitimų rezultatų, žinoma, galima daug ir ilgai ginčytis, tačiau jų paskelbimo momentų daugumai amerikiečių jie atrodė esą reikalingi ir sveikintini, o jų paskelbimo būdas, kiek pakėlęs prezidento populiarumą, privertė pažaliuoti iš pavydo prezidento politinius priešus. Visuomenės nuotaukų tyrinėtojai teigia, kad jei šiandien įvyktų rinkimai, prezidentas Nixonas nugalėtų bet kokią galimą demokratų kandidatą, tiesa, nelabai didelę, bet visdėlto pakankama poros nuosimčių dauguma, nors rinkimuose dalyvautų ir G. Wallace, kuris surinktų apie 10-12% visų balsų.

Kas nauja
Pasaulyje

• NIKITA CHRUSČIOVAS rugsėjo 11 d. mirė Maskvoje nuo širdies smūgio, sulaukęs 78 m. amžiaus. Apie jo mirtį Sovietijos gyventojai sužinojo po 9 val. o Kremliaus vyriausybė oficialiai pasauliui pranešė tik po 33 valandų, kas sudarė diplomatiniam protokole keblumų, nes užsienio valstybės, negavusios oficialaus pranešimo, užuojautą dėl mirties galėjo pareikšti tik Chrusčiovo šeimai, Chrusčiovo palaikai buvo sudėginti ir palaidoti kapinėse, bet ne Kremliaus mūre, šalia Stalino, kurio nusikaltimus jis buvo iškėlęs.

• BREŽNEVAS vadovavo sovietų delegacijai, kuri spalio mėn. atvyksta oficialiam vizitui į Prancūziją. Pradžioje buvo skelbta, kad kartu atvyks ir prezidentas Podgorny, bet paskutiniu momentu Maskva painformavo Paryžių, kad tik vienas Brežnevas, kompartijos galva, atvyksias lydimas vyriausybės narių. Tas parodo, kad Brežnevas vis stipriau įsigali Kremliuje ir yra neginčijamai Nr. 1 sovietų vadų hierarchijoje.

Tačiau paskutinėm dienom pradeda abejoti ar iš viso Brežnevas atvyksias, nes jis nepasitiks prancūzų saugumų ir bijas Jugoslavijos karaliaus Aleksandro likimo. Atvykęs į Paryžių MGB gen. Sergerčik reikalauja, kad visi nepatikimi svetimi šaliai ir prancūzai Brežnevo viešnagės metu būtų iš Paryžiaus išvežti, panašiai kaip laikantis Chrusčiovių, kai visi prieškomunistiniai veikėjai, jų tarpe ir mūsų tautietis E. Turauskas, buvo išgabenti į Korsiką. Brežnevo viešnagės laikas sumažintas iki 3 dienų ir lankysis tik Paryžiuje.

• AMERIKOS kariuomenės dezertyrų skaičius pasiekė 68, 449, kas yra daugiau negu buvo Korejos karo metu, bet mažiau negu II Pas. karo metu.

• MARTIN BORMANN, Miltelio dešinioji ranka, pagal buv. vokiečių saugumo viršininko gen. Gehlen tvirtinimą, buvęs sovietų agentas ir pabėgęs į Sovietiją. Su tokiu tvirtinimu nesutinka dr. Simon Wiesenthal, nacių medžiotojas, kuris Pietų Amerikoje pagavo Eichmaną. Jis tvirtina, kad Bormannas slapstosi P. Amerikoje.

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

mai, prezidentas Nixonas nugalėtų bet kokią galimą demokratų kandidatą, tiesa, nelabai didelę, bet visdėlto pakankama poros nuosimčių dauguma, nors rinkimuose dalyvautų ir G. Wallace, kuris surinktų apie 10-12% visų balsų.

Pačiam prezidentui, atrodo, taip patiko tokių politinių bombų sprogdinimai, kad dabar jau pradėta spekuliuoti apie bombos Nr. 3 sudėtį. Svarstydamas tokią galiomybę, Stewart Alsop Newsweek magazine pranašauja, kad bomba Nr. 3 bus skirta Vietnamui.

Jos laukiant reikia atminti, kad amerikiečių pastangos 'apkarūnuoti' vadinamą 'vietnamizacijos' procesą padoriai atrodančiais prezidento rinkimais nedavė gerų rezultatų. Faktinai to ir reikėjo laukti. Dėl tos paprastos priežastis, kaip mes daug kartų priminėjome, kad demokratine santvarka negali persodinti kaip kokią augalą iš vieno daržo į kitą. Sumažomis išimtimis (Čekoslovakija ir Suomija) po I-jo Pasaulinio karo visoje Rytų ir Centro Europoje įvesti demokratiniai režimai gana greitai buvo pakeisti daugiau autoritariniais režimais. Juo labiau nebuvo sąlygų tikrai demokratizacijai karo demoralizuotam Pietų Vietname, kurio artimesni ir tolimesni kaimynai, tarp kitko, irgi nesidžiaugia demokratija.

Užtat geriausi, ko galima buvo tikėtis, ten yra palankus amerikiečiams, bet daugiau ar mažiau autoritarinis režimas. Tokį, patekęs į

prezidento postą, gen. Thieu ir sukūrė. Jau pats faktas, kad jo galimi konkurentai buvo kiti dūgenolai, kalba pats už save. Kartu reikia pridurti, kad Pietų Vietname partijos yra palyginti neišsivysčiusios ir nesubrendusios. Tiesa, prezidento Thieu noras ir pastangos užtikrinti sau daugumą naujai išrinktam seime ir per pačius prezidento rinkimus, JAV sukėlė pasipiktinimą, tačiau žiūrint iš paties Vietnamo, o ne Amerikos didmiesčių, kuriuose irgi netrūksta korupcijos, tos pastangos, turint galvoje vietos sąlygas, nebuvo labai pasibaisėtinos.

Spalio 3-čios dienos prezidento rinkimai su tik vienu kandidatu Thieu iš vienos pusės sumažino 'vietnamizacijos' aurolę, bet iš kitos, jie duoda progą prezidentui Nixonui su viso krašto pritarimu daugiau ar mažiau numoti ranką į Pietų Vietnamo likimą. Užtat bomba Nr. 3-čias, anot Alsopo, gali būti jo pranešimas po Vietnamo rinkimų, kad JAV atitraukia iš Vietnamo visą sausumos kariuomenės pajėgas ateinančių pavasarį, palikdamos tik mažesnius savanorių dalinius aviacijos ir tiekimo paramai.

Thieu tada bus privertęs parodyti visus savo gabumus, o galutini rezultatai priklausys ir nuo komunistų spaudimo dydžio, kuris iš savo pusės priklausys nuo Sovietų Sąjungos ir Raudonosios Kinijos paramos Hanojui. Turint galvoje abiejų kraštų turėtiną didesnę įtaką šiauriniame Vietname ir iš to susidariusia labai

Pasaulio Lietuvių Gydytojų suvažiavimo, įvykusio š.m. rugsėjo 4-5 d.d. New Yorke prezidiumas. Sėdi iš kairės: dr. K. Gudaitis, dr. L. Giedrikienė, R. Kondratas, dr. B. Jankauskas, dr. B. Matulionis, dr. D. Jasaitis, dr. B. Radzivas, dr. V. Avižonis ir dešinėje prie mikrofono pranešimą skaito dr. V. Paprockas.

PASAULIO LIETUVIŲ GYDYTOJŲ
SUAŽIAVIMAS NEW YORKE

Š.m. rugsėjo 4-5 dienomis įvyko 8-sis PLG ir ALG suvažiavimas garsiam Piere viešbutyje New Yorke. Iškilmingą posėdį atidarė New Yorko gydytojų draugijos pirm. dr. Vytautas Avižonis ir perdavė PLGS-gos pirmininkui dr. Vaclovui Paprockui, kurio išanginis jautrus žodis spausdinamas atskirai. Prezidiumą sudarė: dr. Domas Jasaitis -- pirmininkas dr. B.

jautrią padėtį, ir esant optimistui, galima tikėtis, kad toks sprendimas ne tik nepakenks pietiniam Vietnamui, bet gal net ir padės jam, nes dabartinė padėtis darosi nepakenčiama ir demoralizuotai JAV armijai ir patiems vietnamiečiams. O iš prezidento pusės žiūrint tokia bomba jam gali pasirodyti itin naudinga, nes vėl iš mūsų kožirį iš demokratų rankų -- jis tik tą padarė, ko jau seniai pageidavo bei reikalavo ir jo oponentai.

EMILIJA ČEKIENĖ

Radzivas, dr. B. Matulionis, dr. B. Jankauskas, istorikas R. Kondratas, dr. L. Giedraitienė, dr. K. Gudaitis ir dr. V. Avižonis.

Suvažiavimas pradėtas Amerikos ir Lietuvos himnais ir mirusių bei nukankintų gydytojų pagerbimu tylos minute. Raštu sveikino: Lietuvos Diplomatinijos Šešas S. Lozoraitis, Lietuvos Atstovas Washingtono J. Kajeckas, generalinis kosulas New Yorke A. Simutis, dr. Bačkis iš Washingtono, J. Balickas iš Londono, dr. J. Bielskis -- Los Angeles, dr. J. Žmuidzinis -- Kanasas, Grišonas -- Montevideo, PLB-nė, VLIK, ALT, LLK-tas, LF ir visa eilė organizacijų. Sveikinimus perskaitė dr. B. Radzivas.

Į PLGS-gos garbės narius pakelti du vyresnio amžiaus sulaukę gydytojai: dr. Aldona Šliupaitė, garsaus lietuvių veikėjo dr. Jono Šlūpo dukterė už jos ilgų metų ypatingą pasidarbavimą Lietuvai ir lietuvių JAV-se. Dr. Jonas Bačiulis, kuris 1966 m. išteigė lietuvių kilmės medicinos studentams fondą savo motinos ir brolio Mato vardą jam žinimui.

Dr. Mildą Budrienę už jos pasidarbavimą 10 metų redaguojant lietuvių gydytojų leidžiamą biuletenį apdovanojo specialiai pagamintu žymeiniu, kuri atsidėkodama tarė:

"Anksčiau, 10-ties metų bėgyje, būdama redaktore, į mūsų suvažiavimus vykdavau su tam tikra baime, nes žinojau, kad savo kolegų būsiu kaltinama ne vienu atveju. Vieni sakys, kad mano redaguojamam biuleteniui trūksta vienokių ar kitokių klausimų straipsnių. Kiti sakys, kad jų per daug. Vieniems per daug nuotraukų, kitiems bus per mažas. Dar kitas priekaištas, kam jo straipsnis buvo sutrumpintas ar visai nespausdintas ir t.t. Vaziuodama galvodavau, kaip čia reikės man pa-

siteisinti. Šį kartą važiauvau su puikia nuotaika, kaip laisva eilinė mūsų organizacijos narė ir blogai nuotaukai esant, galėsiu ramia sąžine pakrītikuoti kitus kolegas, nes priekaištų rasti labai lengva, tačiau redaguoti, rasti bendradarbių ir išleisti toki, kad visi priimtų be kritikos, yra beveik neįmanoma, todėl naująją redaktorių dr. Henriką Armaną, jau spėjusį išleisti pirmąjį numerį, nuoširdžiai sveikinu ir linkiu sėkmės ir ištvermės naujose pareigose.

Dėkoju už suteiktą man staigmeną ir noriu priminti, jog ta dovana priklauso ne man vienai, o kartu mano vyrui dr. Stasiui Budriui ir visiems bendradarbiams, be kurių ir didžiausios (Nukelta į 3 psl.)

MIRĖ PROF. BIRGER NERMAN

Švedijoje rugpiūčio 22 d. mirė prof. Birger Nerman, 82 metų amžiaus, nenuilstamas kovotojas prieš komunizmą.

Šalia savo mokslinio darbo, jis per visą savo gyvenimą švedijoje buvo aktyvus ir energingas kovotojas už pavergtų tautų laisvę, ypač Pabaltijos tautų. Šiuo klausimu jis buvo parašęs daug knygų, brošiūrų ir straipsnių.

Prof. Nerman 28 metus buvo Pabaltijos Komiteto pirmininkas, Pabaltijo Humanitarinės Draugijos garbės pirmininkas, Pasaulio Anti-Komunistinės Lygos garbės pirmininkas ir daugelio kitų organizacijų, kovojančių prieš komunizmą, narys.

PHILADELPHIJOS LIETUVIAI REMIA ADV. A. NAVOSAITĮ

Philadelphijos lietuviai, talkinant ir kitoms tautinėms grupėms, tikisi išrinkti į Philadelphijos Miesto Tarybą advokatą Anthony W. Novasaitį. Jis yra aktyvus L. Bendruomenės veikloje, JAV LB Centro Valdybos narys, pažįsta tautinių grupių problemas, remia pavergtų tautų laisvinimą. Nors jis kandidatuoja respublikonų sąrašė, jam išrinkti reikalinga visų mūsų, demokratų ir respublikonų parama.

Novasaičiui išrinkti komitetas, šiuo metu, telkia lėšas ir veda intensyvią propagandą. Artimiausias didesnis komiteto darbas, tai pietis su kalbomis ir kita programa, kuriuose dalyvaus žymūs respublikonų veikėjai. Pietis įvyks rugsėjo 19 d., 6:30 val. vakare, 4-Chefs svetainėje, prie Frankford Ave. ir Helmerman St. Bilietai gaunami pas komiteto narius. Informacijos reikalu kreiptis į Aušrą Zerr, tel. 886-5849.

Nuotraukoje Edvardas Gegnas (dešinėje) įteikia \$500,00 čekį komiteto išdininkui Kazimierui Čeledinui (kairėje). Stebė Antanas Novasaitis ir Stasys Mankas.

K. Čikoto nuotrauka

Australijos padangėje

ANTANAS LAUKAITIS

MŪSŲ JAUNIEJI AKADEMIKAI

Australijos lietuvių gyvenime didelę ir svarbią reikšmę vaidina studentija ir, jau čia universitetus baigę, mūsų jaunieji akademikai. Šiais metais sueina lygiai 20-tis metų, kai Sydnėje buvo sudaryta pirmoji centrinė studentų sąjungos valdyba ir kuriai priklausė: J. Žukauskas, J. Miknys ir V. Doniela. Iš šių pirmųjų Sydnėjaus lietuvių studentų Vytautas Doniela, be savo baigimo filosofinių studijų Sydnėjaus universitete, vėliau studijas yra gilinęs Anglijoje, Vokietijoje ir Prancūzijoje ir, įsigijęs daktarato laipsnį, šiuo metu yra vyresnis dėstytojas Newcastle universitete. Rugsėjo mėnesio mokyklų ir universitetų atostogų metu, įvykusiame Australijos filosofų suvažiavime Brisbanėje, dr. V. Doniela skaitė vieną iš pagrindinių paskaitų, apie ką buvo plačiai aprašyta.

Antrasis iš pirmųjų Sydnėjaus studentų J. Miknys yra baigęs medicinos fakultetą ir turi įsigijęs savo medicinos praktiką.

Savo dvidešimtmetį švenčia ir pirmieji Melbourne studentai, kurių pirmąją valdybą sudarė A. Žilinskas, J. Šeštakauskas ir J. Raulinaitis. Pirmoji Melbourne universiteta yra baigusi D. Bortkevičiūtė-Žilinskienė, studijavusi medicininę sociologiją. Vėliau ji buvo pakviesta šį dalyką ir dėstyti šiame universitete.

1952 metais jau buvo sudaryta ir pirmoji Adelaidės studentų valdyba, į kurią įėjo S. Čibiras, N. Šurnaitė ir A. Navakas. Kiek Australijos lietuvių per tą dvidešimtmetį yra baigusių universitetus, būtų labai sunku šiandien suskaičiuoti, tačiau labai įdomių žinių apie vienintelę, savo didumui trečią lietuvių Adelaidės koloniją, kurioje gyvena apie 1200 lietuvių, paduoda inž. J. Riauba. Jo vestomis žiniomis Adelaidėje šiais metais baigusiu skaičius pasiekė 50-tį ir šiuo 50-ju yra A. Šerelis, baigęs Bachelor of Science (Honour) laipsnį. Iš baigusiu Adelaidėje daugiausiai II yra medicinos fakultetą, 9 -- humanitarinį po 6 -- technikos ir odontologijos ir kt. Iš Adelaidėje baigusiujų du jau yra mirę -- J. Arminas ir A. Gavelis, kai keturi apledo Australiją ir 10-tis persikėlė į kitus Australijos miestus.

Neturint tikslų žinių, reik manyti, jog Melbourne ir Sydnėje, jau neskaitant kitų mažesnių lietuviškųjų kolonijų, universitetus yra baigę didesnis skaičius čia subrendusių mūsų jaunųjų lietuvių, kas mano manymu, iš viso Australijoje sudarytų virš 200 baigusiujų.

Per tą dvidešimtmetį gyvenimą Australijos lietuvių studentai ir vėliau akademikai -- filisteriai labai artimai ir gvyai reikišėsi ir reikišiasi visame mūsų Australijos lietuvių gyvenime, kas su dideliu džiaugsmu ir pasigėrėjimu tenka pastebėti ir pasidžiaugti, kad mūsų čia baigę akademikai, pilnai subrendę ir išaugę stiprioje anglosaksiškoje aplinkumoje, taip lengvai neiškritę iš lietuviškojo gyvenimo kelio, bet jau, daugeliu atvejų, perėmė vadovavimą vienoje ar kitoje šakoje, stipriai ir gražiai pakeisdami vyresniuosius.

Nuo 1958-ųjų metų bendruomenės laikraštyje "Mūsų Pastogėje" įvestas atskiras studentams puslapis "Studentų Žodis" išsilaikė iki šios dienos ir nors nuo pirmojo jo redaktoriaus, dabartinio sostinėje Canberroje gyvenančio advokato R. Daukaus, redaktoriais yra buvę eilė studentų, tačiau dabartinis šio skyriaus redaktorius melbournietis G. Kaminskas savo darbą atlieka puikiai, pateikiant šiame puslapyje įdomių žinių iš Australijos studentų gyvenimo.

Sveikinant dvidešimtmetį proga buvusius ir dabartinius studentus tuo pačiu ir esamus, bei būsimuosius filisterius, reik tik pasidžiaugti jų gražių nuveiktų darbų ir, žengiant į antrąjį mūsų gyvenimo Australijoje dvidešimtmetį, turėkime daug vilčių, kad mūsų akademinis jaunimas ir toliau taip gražiai be savo pagrindinio studijinio darbo, reikišis ir dirbs mūsų lietuviškajame gyvenime, įrodant, jog lietuviška kilmė, sava lietuviška kalba ir lietuviška veikla niekuomet netrukdo, bet tik padeda jauno žmogaus charakterio ugdyme.

● Geelonge Gordon inžinerijos institutą baigęs inž. Remigijus Slavickas prieš keletą metų išvyko į Kanadą ir ten toliau gilinosi savo mokslo šakoje Sudbury ir Kingston universitetuose. Liepos mėnesį jis buvo paskirtas Cochrane miesto inžineriumi ir jo žinioje yra visas šio miesto savivaldybinis inžinerijos darbas. Sveikinant šį buvusį australietį su šiuo svarbiu paskyrimu, tenka tik džiaugtis, kad jam ir lietuviškasis darbas niekuomet nebuvo per sunkus, nes savo mokslo metu jis visą laiką domėjosi lietuviška spauda, platinamas lietuviškas knygas ir paskiras universiteto bibliotekas aprūpindamas lituanistinėmis knygomis ir su mūsų literatūra supažindindamas universitetų profesorius. Inžinieriaus R. Slavicko tėvai ir dabar gyvena Geelonge.

● Australijos Krašto Valdyba Adelaidėje, norėdama kuo artimiau ir geriau palaikyti ryšius su visu lietuviškuoju jaunimu, nepasitenkino vien tik savuoju atstovu jaunimo reikalams J. Neverausku, bet sudarė atskirą komitetą jaunimo reikalams, į kurį buvo pakviestas: J. Naujalienė, D. Dunda, M. Mauragis ir J. Morkūnas. Šio komiteto tikslas yra koordinuoti paskirų Jaunimo Kongreso Komitetų darbus prie savųjų apylinkių, taip pat skatinant lietuvišką jaunimo veiklą Australijoje, bendradarbiauti su PLB jaunimo nariais, II-ju Jaunimo Kongresu ir kitų kraštų jaunimu. Pačiam jaunimui duodant daugiau aktyvaus pasireiškimo ir juos daugiau įtraukiant į bendruomeninį, šiuo atveju jaunimo, darbą ir pasekmės turėtų būti daug geresnės.

● Sydnėjaus puikioje Holdsworth galerijoje rugsėjo 17 dieną buvo atidaryta dailininko Henriko Šalkausko paveikslų paroda. Atidaryme, dalyvaujant apie šimtinai kviestinių svečių, tarp jų kone visų Sydnėjaus didžiųjų laikraščių meno reporterių - kritikų ir Sydnėjaus meniniame pasaulyje, kur H. Šalkauskas jau yra gerai žinomas, pagarsėjusių žmonių, parodoje buvo išstatyta 33 paveikslai, kurių kainos buvo nuo 80 iki 500 dolerių. Pirmąjį atidarymo vakarą buvo nupirkti penki paveikslai.

H. Šalkauskas jau yra kaip menininkas išgarsėjęs netik Sydnėje, bet, be visos Australijos, ir kituose kraštuose (apie tai atskiru straipsniu parašysiu vėliau) ir pavyzdžiui Sydnėjaus universitete, studentams, studijuojantiems meną ir norintiems gauti B.A. laipsnį yra pateikti 9-ni žymesnieji Australijos dailininkai, jų darbus pateikiant kaip specialiai studijinius ir išsiskiriančius. Tarp šių 9-nyų žymiųjų Australijos menininkų yra išrinktas ir H. Šalkauskas. Paroda praėjo su labai geru pasisekimu, meno kritikai gerai atsiliepiant ir patalpinant australų spaudoje H. Šalkausko nuotraukas.

● Sydnėjaus lietuvių sporto klubas "Kovas" pabaigė žiemos sezono krepšinio turnyrus paskirose savo klasėse. Šie metai kovėčiams buvo ypatingai geri ir, be jokių abejonių, tenka pastebėti padarytą labai didelę pažangą visame krepšinio žaidime. Visoje Australijoje krepšinis nepaprastai populiarėja ir kartu su palankiais labai gerais paskirų Amerikos universitetų, bei krepšinio sąjungų komandų ir trenerių pasikeitimo santykiais, pats žaidimo lygis yra ypatingai pakilęs, tuo pačiu ir paskiroms lietuvių komandoms savo žaidimą pakeliant. Po sunkių kovų kovėčiai jauniai ir pirmoji vyrų komanda laimėjo žaistose II-se divizionuose pirmąsias vietas, su teise pereiti į pačias aukščiausias I-sias, kur žaidžia tik geriausias 10 Sydnėjaus komandų. Kovo moterys laimėjo I-je divizionoje ketvirtą vietą. Pagerbiant sportinius gražius laimėjimus, Kovo valdyba buvo surengusi sportininkams B.B. Q. per kurį pirmininkas Vladas Daudaras laimėtojus pasveikino ir valdybos vardu įteikė visiems jaunims gražias trofėjas.

RAUDONASIS TEISINGUMAS: AREŠTAS, SIBIRAS IR ŠUNYS

Sekmadieninėje The Detroit News laidoje yra įdėti du labai įdomūs straipsniai, kuriuose aprašomas Sovietų "teisingumas". Vieną straipsnį parašė Michael M. Solomon, "Magadan" knygos autorius, kuris buvo ištremtas Sibiran ir dabar gyvena Montrealy. Kitas autorius yra David Green, laikraščio bendradarbis.

Solomon palygina Amerikos ir Rusijos suimtųjų. Amerikoje sugautas nusikaltėlis su ginklu rankoje ir šaudmenimis kitą dieną pasirodo didžioje spaudoje su V ženklu, kaip laimėtojas. Rusijoje būna taip, kad suimtasis, nenorėdamas būti išvežtas į Sovietų šiaurės prievartos vergų darbų stovyklą, persipiauna pats sau gerklę.

Jis sako, kad Rusijoje tiek jauni, tiek seni areštuojami nakties metu ir jau nematysi jo veide šypsenos, nes nuo čia prasideda kalvarijos keliai be jokios progos sugrįžti atgal. Kodėl, sako jis, yra toks skirtumas tarp amerikiečių revoliucionierių ir Rusijoje žmonių priešingų komunistui?

Solomon sako, kad po 17 metų sovietų vergų darbo stovykloje ir Rumunijos kalėjime būvimas jis priėjęs išvados, jog amerikiečių nuotaišką diktuoja Amerikos sistema, kurioje ir kriminalistas laikomas žmogumi ir kad atleidimo bei užmiršimo principas glūdi etikoje.

Sovietinėje sistemoje negali būti pasigailėjimo požiūrio "priešiška klasei". Jo nubaudimas yra žiaurus ir siekiąs fizinio sunaikinimo, nes individualinis socialinio potvarkio prasilenkimas yra "žalingas visuomenei" ir todėl jis turi būti sunaikintas.

Jis sako, kad stebėjęs Amerikoje nuotaišką ir veiksmus radikalų, liberalų intelektualų ir ramųjų gyventojų, kaip čia Amerikoje teisingumas tvarkomas. Čia varoma propaganda, jog Amerikoje nesą teisingumo. Esą vienokis mastas taikomas tvarkingam ir balnam ir kitoks juodam ir neturtingam. Toks "buržuazinis" skelbimas esąs kilęs iš komunistų ir maoistų pogrindžio spaudos ir kad paskutiniu metu liberalai pra-

dėję kampaniją milijoniniu tiražu skelbti "aukas" areštuojant radikalus. Jis keletą metų lyginęs tuos pasireiškimus Amerikos kalinių ir komunistų kalėjimais ir vergų stovyklomis ir priėjęs tokių išvadų: būtent:

"Jei sovietų režimas būtų buvęs toks minkštas ar gailestingas tvarkydamas politinius priešus kaip kad Amerikoje daroma, tai Kremliaus diktūra būtų jau seniai išnykusi iš pasaulinės politinės scenos".

Jis sako galįs pavaizduoti savo išvadas tūkstančiais pavyzdžių. Bet parenka tik svarbiausių keletą. Būdamas Kolyma šiaurės urano kasyklose, kuriose dirba ištremtieji, kur darbo ir gyvenimo sąlygos yra nežmoniškos, pasiskundė vyriausiam stovyklos medicinos pareigūnui -- Vasilių Ivanovič Vostokov. Jis jam pasakė, kad žmogus negalįs išlaikyti ilgai tose darbo ir klimato sąlygose, blogai apsirengęs, su du kartu dienoje daržovių sriuba bei priedu pusę svaro košės, kur temperatūra būna 40-50 žemiau nulio.

Majoras Vostokov, pražilusiais plaukais daktaras, išlausęs ramiai ir atsakęs pamokančiai: "Politinio kalinio gyvenimas skaičiuojama trunka 10 metų. Per tą laiką jis turįs tėvynei atsilyginti už kriminalinį veiksmą. Jei kalnys išgyvena 10 metų esamos sąlygose, kas retai atsitinka, tai tas paaiškinama, jog jis dirbęs mažiau negu jam būvęs nuskirta ar valgęs daugiau negu jam duota maisto norma".

Po to, sako Solomon, daugiau niekad nesiškundęs Sovietinei administracijai.

Jis atsirado Kolyma stovykloje 1948 m. po jau seniai praėjusio karo. Vis dar ten dirbė vyrai, moterys ir jaunuoliai tol, kol jiemirėten. Tie, kurie kovojo prieš sovietus, kaip antai, Vlasovo armijos, bendoristai, totoriai ir kt. jie būvę surakinti ir taip turėję eiti į darbą ir atgal. Jie visi kiti laikę save privilegijuotoje padėtyje, nes nebuvę surakinti, nors mirtis buvusi tokia pat dažnai kaip ir kitų.

Buvęs toks parėdymas tūkstančiams vergų stovyklose, kad medicinos personalas neatleistų daugiau kaip 2% sergan-

čių dienai iš darbo. Kai sergančių žmonių kvotą kurią dieną padidėja, tada su aukšta temperatūra ar kraujais spiaudantieji nuvelkami prie pagrindinių stovyklos vartų, kur palydovai ir Sibiro šunes sutvarko sergančius.

Medicinos personalas

Okupuotos Lietuvos mokyklose vaikai nutautėja

Retas kuris mūsų neturi giminių ar artimųjų okupuotoje Lietuvoje. Daugelis stengiamės palaikyti su jais ryšį susirašinėdami. Tačiau ne vienas žinome, kad tokio susirašinėjimo dažnumas ne nuo mūsų pareina. Kurį laiką gavę laiškus reguliariai, staiga pastebime, kad į mūsų laiškus, nors juose liečiami tik asmeniškai dalykai, iš ten nebeatsakoma. Daugeliui supranta, kad taip atsitinka iš baimės ir atsargumo.

Tatai patvirtina ir vieno mūsų bendradarbio netikėtai gautas laiškas iš neutralaus užsienio, kur iš okupuotos Lietuvos nuvyko laiško rašytojas, pažinęs mūsų bendradarbio giminių šeimą, su kuriu yra tampriai susigyvenęs. Tą šeimą paženklinime X.

"Visų pirma (rašo minėto laiško autorius) turiu pasakyti, kad X bijo per dažnai susirašinėti su Jūsų šeima ir su Jumis, kaip su artimu žmogumi, nes šiaip ar taip laišškai tikrinami. Todėl reikia kartais net delsti susirašinėti su pusbroliu..."

"Labai maloni, gera ir nuosirdi X šeima. Myliu ir gerbiu ją. Auga geras, gabus sūnus, vienuolis. Tėvų meilė didelė. Gyvena pasiturinčiai. X -- didelė šeimninė, darbšti motina ir žmona. Tai gali būti geriausia šeimos pavyzdys. Bet nenusisėkė su X broliu. Jis apsivedė su ruse, su kitos tautybės moterim, ir ilgai gyvena Maskvoje, kur sukūrė šeimą. Tačiau su žmona nesugyvena, nes čia paliestas tautybės klausimas..."

Užsiminęs apie gyvenimą apskirtai, laiško autorius pastebi:

"Žodžiu, gyvenimas Tarybų Sąjungoje labai sunkus, pilkas ir nuobodus. Žmogus, kuris au-

parenkamas nepagal specialybę, bet pagal lojalumą administracijai. Kalnys pasakoja, kaip vieną dieną komendantas paskyręs "felserį" -- daktaro padėjėją, senyvą žmogų, iš profesijos batiuvių. Neseniai būvę atspausdinta the New York Times pareiškimas sovietų rašytojo, kad "Sovietų stovyklose reikalai nepagerėja bet vis blogėja".

Solomon sako, jis būvęs dienos metu pagrobtas Bukareste 1948 m. Ir kadangi nebuvo nusiųkaltimo, tai jį perdavė rusams, kurie užrišę jam akis, burną ir aprenę kaip sovietų dezertyrą, kad būtų lengviau išvežti į Sibirą.

Jo šeima viską dariusi jį surasti, bet nesuradę. Tuo tarpu žmonai buvo pranešta oficialiai apie jo mirtį ir ragino ją apsisvesti su kitu. Kai po 8 metų jis būvęs grąžintas į Rumuniją, turėjo didelį vargą painformuoti namiškius. Pagaliau, po didelių vargų jis pasiekė laisvės kraštą. Savo straipsnio pabaigoje jis sako: "Tiktai dabar sužinojau kokia laisvės vertė yra". (a)

go Lietuvoje ir gimėten, kuriam taip artimai susiję lietuvių liaudies lietuviški papročiai bei sena kultūra, yra visai spaudžiamas ir įtikinamas tik socializmo dvasia. Lietuvių nacionalinė kultūra, kuri buvo išsivysčiusi Smetonos laikais, dabar niokojama visai. Jaučiamas tiesiog tautos išsigimimas. Jei net per televizorių stengiamasi rodyti lietuviški papročiai ar spektaklis, kuriame atsispin di lietuviška tautosaka, tai ar jo visai neparodo ar iš spektaklio pusės scenos išmetama. Girdi, per daug nacionalizmo. Vėlykų ir Kalėdų žmonės laisvai negali švęsti. Tai daroma tik nelegaliomis sąlygomis.

"Lietuvių liaudis tuo pasipiktinusi, tačiau sunku ir kas padaryti. Nemažai dėl tokio gyvenimo jaudinasi ir X šeima. Didelis klausimas dar kaip žiūrės ir ši klausimą spręs X sūnelis, nes mokyklose vaikų beveik visai nutautėja..." -- liūdnai pastebi laiško autorius, priešingai tiems, kurie čia veltui įkalbinėja siųsti jaunimą okupuotą Lietuvon neva liuanistikos studijuoti. (r)

PERFECT POSITION OPEN

Would you like to work for the most progressive motor repair company in the country? Have opening for superintendent with experience required in AC, DC, single phase and electrical apparatus repair. Shop presently has 7 electrical repair men. For information write

ROMANOFF ELECTRIC MOTOR SERVICE

P. O. Box 64, Defiance, Ohio 43512 419-782-9231 ask for Orlo McKean

(68-72)

DIRVA

THE LITHUANIAN
NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: (216) 431-6344

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO •
PUBLISHED TWO TIMES A WEEK EVERY WEDNESDAY AND
FRIDAY BY AMERICAN LITHUANIAN PRESS RADIO ASS'N. VILTIS,
INC. • SUBSCRIPTION PER YEAR \$13.00 • SINGLE COPY 15 CENTS.

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS

DIRVA IŠEINA TREČIADIENIAIS IR PENKTADIENIAIS •
PRENUMERATA MEAMS \$13.00, PUSEI METU \$7.00 • ATSKIRO
NUMERIO KAINA 15 CENTU • STRAIPSNIAI TRUMPINAMI IR
TAISOMI REDAKCIJOS NUOŽIŪRA • NESPAUSDINTI STRAIPSNIAI
GRAŽINAMI TIK AUTORIAM PASAUNT • PAVARDE PASIRASYTI
STRAIPSNIAI NEBŪTINAI IŠREISKIA REDAKCIJOS NUOMONĘ • UŽ
SKELBIMŲ TURINĮ IR KALBĄ REDAKCIJA NEATSAKO.

ŽMOGAUS IŠNAUDOJIMAS

Ten, kur nėra laisvės ir viešpatauja teroras, prievarta ir žiaurus žmogaus prievartavimas, tironai remiasi žmonių baime ir šnipinėjimu. Pagal anglų rašytoją George Orwell, visur turi būti sekimo punktas. Baudžiavinis darbas, žmogaus psichinių ir fizinių jėgų eksploatacija, lažo našta -- visa tai neragina žmogaus nuoširdžiai ir su meile dirbti jam paskirtą darbą, bet gadina žmogaus prigimtį, išmuša iš natūralių vėžių, deformuoja jo psichiką ir moralę. Žmogus ima neapkęsti darbo, vengti jo ir netgi kenkti, kai pasitaiko proga.

Panaikinę natūralias laisvos visuomenės darbo sąlygas, bolševikai gyrėsi sukursią naują, sovietinį žmogų, kuris prievartinį darbą pamėgęs, dirbs ne sau, bet kolektyvui. Bolševikai stengėsi sukurti robotą, bet gavo darbininką, kuris nemėgsta prievartinio lažo, ir prieš pirmos progos nori išsisukti iš tos modernios baudžiavos.

Šitokioms aplinkybėms esant, būtina tanki ir stropi priežiūros sistema. Darbininkas turi būti sekamas ant kiekvieno kampo. Prievaidos akis turi išsismelti net į darbininko vidų ir žinoti, kas yra darbininko mintyse. Tokiam galimam priežiūros aparatui bolševikai ir sukūrė skaitlingą komunistų partiją, tos partijos nariais infiltravo įmones, kolūkius, ištaiigas -- ir lažo sistema paremtas jų ūkio aparatas vargais negalais remiamas iš vienos pusės baime, iš kitos pusės darbo lenktynėmis, vėžio žingsniais juda ir ropoja pirmyn.

Komunistai netikėtai gauda drausmės pažeidėjus ir grobstytojus, skelbia "Valstiečių laikraštis" (nr. 90), bet ... Ir baltindamas kacinio kapo paveikslą, laikraštis toliau tvirtina: Komunistai stengiasi patys savo geru darbu ir elgesiu auklėti žmones.

Šitas tvirtinimas rodo, kad nustatydami darbo normas, komunistai verčia darbininkus rikiuotis pagal "išdirbius". Tai yra savotiška "streikbrekerių" kateogrija, kurią remia ir laimina komunistinis režimas. Daviniai rodo, kad "išdirbio" normos be perstojo vis didėja, bet darbininkų reakcijos į tai nėra. Ši darbininko išnaudojimo sistema absoliučiai neįmanoma laisvo darbo valsty-

bėse. Kiekviena darbo norma yra griežtoje unitų priežiūroje. Laisvo darbo valstybėje neįmanoma vienam paspaudus darbą, padaryti daugiau už kitus, o kitą dieną jau visi bus priversti "pasitempti" pagal "pirmūno" pavyzdį.

Laikraštis vadina komunistus, infiltruotus į įmones, "žmones, kurie nesiklaupia". Atseit, komunistai nesiklaupia prieš sunkiai išsprendžiamus darbo sprendimus, bet iš peties, lengvai, tuos sunkumus nuveikia ir stato savo darbo pranašumą pavyzdžiu kitiems...

Tačiau tas darbo elitas, komunistai, nesiklaupdami prieš sunkumus, priverčia prieš juos pačius klaupyti kitus darbininkus.

Komunistinio elito bižo darbo žmonės. Jie žino, kad kiekvienas jų žingsnis ir kiekviena jų paklaida, gali būti sunkių baudų šaltiniu. Bolševikinėje sistemoje įmonių ir kolūkių darbo paklaidos arba normų neatsiekimas yra sunkūs nusikaltimai prieš režimą.

Į įmonę infiltruoti tie komunistai (dažna proporcija vienas prieš tuziną), visą darbo kontrolę suima savo žinion. Darbininkai gauna slapstas atestacijas, patikimumo laipsnius, būna ištirta jų klasinė kilmė, tėvų ir senelių socialinė padėtis, giminės užsieny ir kt. Visa tyrimo schema atestuoja darbininką, tartum nuolatos parengtoji byla teismui.

"Valstiečių laikraščio" korespondentas A. Bumblauskas atvirai dėsto:

"Vincas Mikšta komunistų pavedimu rūpinasi viešąja tvarka, yra draugiško teismo pirminkas, neetatinės milicijos igaliojtinis".

Taip kalbama apie vieną kolūkio darbininką. Šias prievaidines pareigas jam uždėjo ne kolūkio administracija, bet virš kolūkio administracijos viešpataują kolūkyje komunistai.

• Istorinis veiklas, senai laukta knyga "AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBA" jau atspausdinta. Knygos autorius Leonardas Šimutis, ALT įsteigėjas ir ilgametis pirminkas.

Knyga yra įrišta į kietus viršelius ir gausiai iliustruota. Kaina \$10.00.

Visuomenė prašoma ateiti ALT į pagalbą, ne vien tik knygą įsigyti, bet ir ją platinti. Užinteresuoti asmenys knygos platinime,

PLG S-gos suvažiavimas

(Atkelta iš 1 psl.)

mano pastangos nebūtų pasiekę tikslo".

Pirmą suvažiavimo dieną vyko dvi paskaitos. Dr. B. Matulionis skaitė temą "Lietuvos gydytojo vaidmuo tautos kojoje už savąją kultūrą ir laisvę". Jaunosios kartos atstovas istorikas Ramūnas Kondratas labai išsamiai ir kondensuotai nušvietė Vilniaus Medicinos Draugijos vystymąsi Lietuvoje 19 amž.

Po paskaitų vyko PLGS-gos centro valdybos ir skyrių pranešimai, apie ką jau buvo skelbta spaudoje.

Nominacijų komisiją sudarė: dr. V. Damijonaitis, dr. B. Matulionis, dr. K. Gudaitis, dr. V. Majauskas, dr. A. Lukienė, dr. J. Skrinska, dr. H. Brazaitis, dr. Užupienė ir dr. A. Milius.

Rezoliucijų komisiją: dr. B. Radziwanas, dr. K. Ambrozaitis, dr. J. Yčas, dr. Kriaučiūnas ir dr. Garunkštis. Mandantų komisiją -- dr. H. Brazaitis, dr. M. Žemaitienė ir dr. V. Paulius.

Suvažiavime dalyvavo 60 narių ir tiek pat svečių. Vakare įvyko banketas, kurio meninę dalį atliko iškilioji pianistė Julija Rajauskaitė - Petruskienė. Dalyvavo 140 asmenų.

ANTROJI DIENA -- SEKMADIENIS

10 val. ryto buvo pamaldos už nukankintus, žuvusius ir mirusius gydytojus ir 12 val. prasidėjo vėl darbo posėdžiai, kurie tęsėsi iki 5 val. vakaro. Paskaitas skaitė: jaunosios kartos dr. Edvardas Kaminskas -- Lastelių auginimo reguliavimas, veterinarijos dr. Petras Radvila -- Tetanuso profilaksė pas žmones ir gyvulius, jau spėjus gabumais atkreipti visų dėmesį dr. Rimas Nemickas iš Chicago, kalbėjo tema -- širdies raumenų kraujo indų perkilojimas. Abi paskutinės paskaitos buvo pavaizduojamos skaidrėmis. Dr. Irena Giedrienė kalbėjo tema -- Dešimties metų phenylketonurijos apžvalga New Jersey valstijoje ir dr. Vytautas Damijonaitis -- Psichiatrijos evoliucija JAV po 2-jo pasaulinio karo.

Kalbant apie visus psichiatrininkus, malonu atkreipti skaitytojų dėmesį, kad trijų jaunųjų prelegentų: istoriko R. Kondrato, dr. E. Kaminsko ir dr. R. Nemicko pasiruošimu klausytojai buvo sužavėti tų paskaitų gyvu perdavimu ir puikia lietuvių kalba, nes jie nėra baigę lietuviškų mokyklų, išsimokslinę svetimo mės kalbomis. Tai išėivijos lietuvių jaunas elitas ir jais mes visi pagrįstai galime didžiuotis. Jie dar taip jauni ir jau spėję iškilti savo dar-

prašomi kreiptis šiuo adresu: Amerikos Lietuvių Tarybos Centro Valdyba, 2606 West 63rd St., Chicago, Ill. 60629.

PLGS suvažiavimo dalyviai ir svečiai. Pirmoje eilėje iš kairės: Tėv. L. Andriekus, J. Audėnas, G. Žilionienė, Šlepetienė, V. ir B. Sidzikauskai, gen. kons. A. Šimutis, Ponia ir dr. H. Brazaičiai, L. Tamošaičio nuotrauka

PLGS PIRMININKO DR. V. PAPROCKO ŽODIS

Lietuvis -- gydytojas, nesvarbu kur jis bebūtų, šioje ar anoje geležinės uždangos pusėje, patekęs į dabartinį gyvenimo sukūrį, surado save ir, kaip taisyklė, išlaikė savo lietuvišką veidą ir sieklą. Nežiūrint į tai, kad jam tenka netikėtai dieną-naktį budėti sveikatos sargyboje, ne tikai grumtis su socialinėm negerovėm, ne tikai būti geruoju samaritiečiu, jis vis gi suranda laiko kovai už išlaisvinimą tėvų žemės, kurios veidą aižo ir raizo rusiškas okupas.

Medikas -- realiai galvojantis žmogus, nors jis tuo pačiu metu gali būti ir idealistas, ir svajotojas. Gyvenimą seka neužsidėjęs blankinančių akinių. Jam visi žmonės lygūs teikiant medicinišką pagalbą, jam visos lietuviškos organizacijos vienodai vertingos,

bais ir sugebėjimais tarp svetimųjų ir jie iškils tarp savųjų kaip lietuvių emigrantų pavyzdžiai.

Po paskaitų vyko gyvos diskusijos organizaciniais klausimais. Buvo kritikuojamas, kaip dr. Budrienė išpėjo, naujasis biuletenio redaktorius dr. H. Armanas, pakeitęs jo vardą į medicinos žurnalą. Buvo vėl diskutuotas nebaigtas klausimas kokia kalba leisti Lietuvos medicinos istoriją. Vieni įrodinėję, kad svarbiau esą angliškai, kiti lietuviškai. Galutinai apsispręsti pavesta naujai vadovybei, kuri perkeliama į Chicago.

Pasaulio Lietuvių Gydytojų ir Amerikos Lietuvių Gydytojų Sąjungos pirmininku išrinktas dr. Ferdinandas Kaunas, dr. G. Balukas vicep. ir dr. V. Šaulys sekretorium. Į direktoriatą išrinkti: dr. Jonas Jankauskas, dr. Aleksas Valadka, dr. Zigmas Brinkis, dr. Romas Gineitis, dr. Stasys Ankudus, dr. Ona Mironaitė ir dr. Vytautas Mileris.

Suvažiavimas priėmė eilę rezoliucijų, kurios bus paskelbtos atskirai. Suvažiavimo rengimo komisiją sudarė moterys: dr. M. Žukauskienė, dr. A. Geldnerienė, dr. A. Skripkutė ir dantų gydytoja R. Saldaitienė.

Po visų darbų ir posėdžių antros dienos vakare įvyko korporacijų ir kursų bendra vakarienė. Abi dienas vyko PLGS-gos atliktų darbų spaudos parodėlė.

jeigu jos nesiriboja skambiomis frazėmis ir perdėtu patosu.

Tiesiu žvilgsniu žiūrėję į dabartinę lietuvišką veiklą norėtusi matyti mažiau eikvojamos energijos ir rašalo tarpusaviams ginčams spręsti, norėtusi jausti stipresnę lietuviškos veiklos pulsaciją kovoje su dabartiniu Lietuvos okupantu. Sutinkame, kad be trinties negali būti ugnies ir be ugnies negali būti gyvybės. Tačiau, kai trintis peržengia ribas ir ugnis pradeda spirginti mus pačius, -- tenka susimąstyti ir pagalvoti, ar nenuklydo kartais kai kurių mūsų veiksmų veikla iš pagrindinio kelio kurio paskirtis: kova už Lietuvos laisvę ir lietuviškos išlaikymą abejose geležinės uždangos pusėse. Atvykę iš pavergtos Lietuvos svečiai pastebi šią negerovę, ir nebe pagrind vienos iš jų užklauzta kokią jam pavadė misiją okupas, su ironija atsakė: "Susprogdinti mūsų organizacijas, bet grįžęs pranešiu, kad tos pareigos atpuolė, nes išėiviai patys save pradeda sprogdinti". Atsimindami, kad šiuo metu lietuviškų organizacijų vadovybėse yra nemaža mūsų profesijos žmonių, neprarandame vilties.

Nei Dievas, nei žmogus nesukūrė pasaulio aimanavimais, dejavimais, rezignacija. Tik ryžtingi, tvirti ir aiškaus nusistatymo žmonės sugeba ir pajėgia kurti gyvenimą. Medikas, gelbėdamas žmogaus gyvybę nei dejuoja nei aimanuoja sukryžiausių rankų. To paties jis laukia iš lietuviškos veiklos, nes verkslėndami mes Lietuvos neišvaduosime.

Kovoje už Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę atstatymą nepaprastai daug prisidėjo ryžtingi senosios kartos lietuvių. Man labai malonu matyti jų atstovus mūsų tarpe. Neminėdamas skyrium jų pavardžių, galiu užtikrinti šią garbingą auditoriją, kad jie visi nuoširdžiai dirbo Lietuvai, aukoję savo laiką, triūsą ir siaurus piniginius išteklius tam, kad matyti gimtąjį kraštą laisvą ir žydingą. Jie padėjo atsistatyti atsikūriantčiai Lietuvai, jų dėka mes esame šiame krašte. Jų dalyvavimas šiame iškilingame posėdyje ne tikai suteikia mums džiaugsmą, bet ir naujų dvasinių jė-

gų tolimesnei mūsų veiklai. Labai prašau visų čia susirinkusių pareikšti jiems pagarbą gausiu plojimu.

Aštuntasis PLGS ir ALGS suvažiavimas yra surištas su visiems mums tragiška sukaktimi. Sukako trisdešimt metų, kaip okupas -- rusas išsivežė į Sibiro taigas tūkstančių tūkstančius nekaltų mūsų žmonių ir nukankino tūkstančius gerų lietuvių. Jų tarpe buvo daug mūsų kolegų -- gydytojų, įskaitant ir tuos Panevėžyje nukankintus tris chirurgus kurie verti šventųjų vardo. Dr. Juozas Žemgulyš... dr. Stasys Mačiulis... ir dr. Antanas Gudonis... 1941 m. birželio mėn. 26 d. buvo liogoninėje suimti tuo metu kai jie ruošėsi gelbėti žmogaus gyvybę vilkėdami baltus chalatus. Moigio namo rūsyje septynių rusų enkavedistų buvo bestiališškai nukankinti. Jų ir visų kitų mūsų kolegų nukankintų, žuvusių ir mirusių atminimą prašau pagerbti atsisojimu ir susikaupimu.

Karui pasibaigus rusų satrapai nurovė nuo Moigio namo memorialinę lentą ir iki šiai dienai ji nėra grąžinta į savo vietą. Kremliaus valdovai niekur nemini šią prieš 30 metų įvykdytą egzekuciją ir tuo pačiu prašosi išvada, kad jie ją užgria. Priešingu atveju nusikaltėliai seniai turėjo būti išaiškinti, nubausti ir nusikaltimas pasmerktas. Visiems tiems, kurių akys pradeda apsi-traukti raustančia kata-rakta patartina šį faktą išidėmėti ir išisamontinti, kad žiaurusis režimas koks buvo toks ir šiandieną tebėra, tik eks-terminacijos metodai yra pakeisti.

REZISTENCIJA

ROMANAS

R. SPALIS

• REZISTENCIJA. R. Spalis, Romanas. 430 psl. Išleido Viltis. Kaina \$6.00.

J. GRAUDA

PIRMOJI MOKSLO DIENA

Vieno septynerių metų amžiaus mokinio John pirmąją mokslo dieną aprašo mūsų apylinkės amerikiečių spauda.

Aštuntą valandą ryto, kaip paprastai būdavo, John išskubėjo mokyklon. Tai buvo jo rajoninė mokykla, už keturių blokų nuo gyvenamojo namo. Iš tos mokyklos kiemo jis turėjo būti "nuaubusintas" į kitą mokyklą. Mat, John yra baltas ir gyvena apylytame rajone. Jis turėjo, pagal naują tvarką, lankyti mokyklą juodųjų rajone.

Kada John atėjo į savo buvusios mokyklos kiemą, čia jis rado keliolika mokyklinių autobusų. Viskas čia jam priminė autobusų stotį. Prievaždos rėkauja vaikų vardus, vaikai ieško autobusų. Stumdesys, skubėjimas, bernai, nesusigaudymas..

Po pusvalandžio susirūpinusiam John paaiškėjo, kad jo autobusas jau išvažiavęs. Jam liepė laukti sekančiojo. Jis negalėjo gi pėsčias eiti naujon mokyklon. Nauja mokykla juodųjų rajone buvo už dešimtys mylių.

Bet laukimas prailgo, nes autobusas vis dar nebuvo atvykęs. Padaryti dvidešimt mylių per ryto trafiką autobusui nebuvo lengva. Autobusas pasirodė apie dešimtą. Galtotrukčiomis John išibrovė autobusan ir, dar ilgokai stebėjo rytinį transportacinį samsų pro autobuso langą. Apie vienuoliktą autobusas paliko jo buvusios mokyklos kiemą ir išskubėjo į naują John mokyklą. Reikėjo nudrožti dešimtį mylių per miesto trafiką ir nugalėti dešimtis sustojimų ties raudonomis trafiko šviesomis.

Pagalina, pagalina, štai ir nauja mokykla! Patenkintas, kad jis nepaklydęs, John bėgte nubėgo į koki savo klasės, pamatyti savo naują mokytoją. Aplinka buvo jaudinanti: nauji pastatai, nauji veidai, nauji skambučiai ir mokytojai.

Jam pasakė, kad jie suklydę. Jam skirta popietinė pamaina ir turis dabar grįžti namo. Popietinės pamainos pamokos prasideda ketvirtą valandą.

Bet autobusas jau buvo išvažiavęs. Alkanas, nualintas ir piktas John pradėjo nerimauti. Pripuolamai jį pastebėjo vienas mokytojų. Mokytojas paskambino į John namus, norėdamas pasiflyti tėvams pasiimti vaiką. Atsakymo nebuvo. Tėvai buvo darbe.

-- Aš tave parvešiu namo, -- pažadėjo gerasirdis mokytojas.

Jis parvežė John į jo tėvų namus ir pasodino ant laiptų. Buvo jau po dviejų. Tėvai dar neparėjo namo.

John buvo išvargęs, jis pamiršo antrą mokyklos pamainą. Jis verkė pasikukčiodamas, prisiglaudęs prie uždarytų durų. Penktą valandą grįžo iš darbo motina ir John pateko į jos globą...

Tuo tarpu juodųjų rajone, kur gyveno juodas septynerių metų John vyko panaši drama. Ir šis John nuo aštuonių iki penkių vakare, važinėjo ne tais autobusais, verkė ne savo klasėse, prašė mokytojų pagalbos, kukčiojo prie uždarytų durų...

Primoji mokslo diena baltam ir juodam

John'am turėjo neužmirštamų išpūdžių.

Mūsų apylinkės amerikiečių spauda smagiai aprašė tas modernios mokyklos odisejas.

ministratorė, Philomena Pakel. Pažymėtina, kad ši banką įkūrė lietuviai ir ilgus metus vadovavo, šiais metais miręs, didelis lietuvių visuomenininkas ir ilgameitis veikėjas, bei nuoširdus lietuviškų reikalų rėmėjas, John Pakel. Jo šviesų atminimą ilgainiū mūsų lietuviai gi jo išugdę Chicago Savings & Loan Assoc. finansine įstaiga didžiuojasi Chicago lietuviai, naudodamiesi šios įstaigos įvairiais patarnavimais, bei ten taupydami savo atliekamų pinigų.

Drauge malonu pastebėti, kad ši taupymo įstaiga sutiko finansiniai padėti lietuviui, veržiam ir sumaniam statybininkui inž. arch. Jonui Stankui, vykdančiam tokio planaus masto statybas.

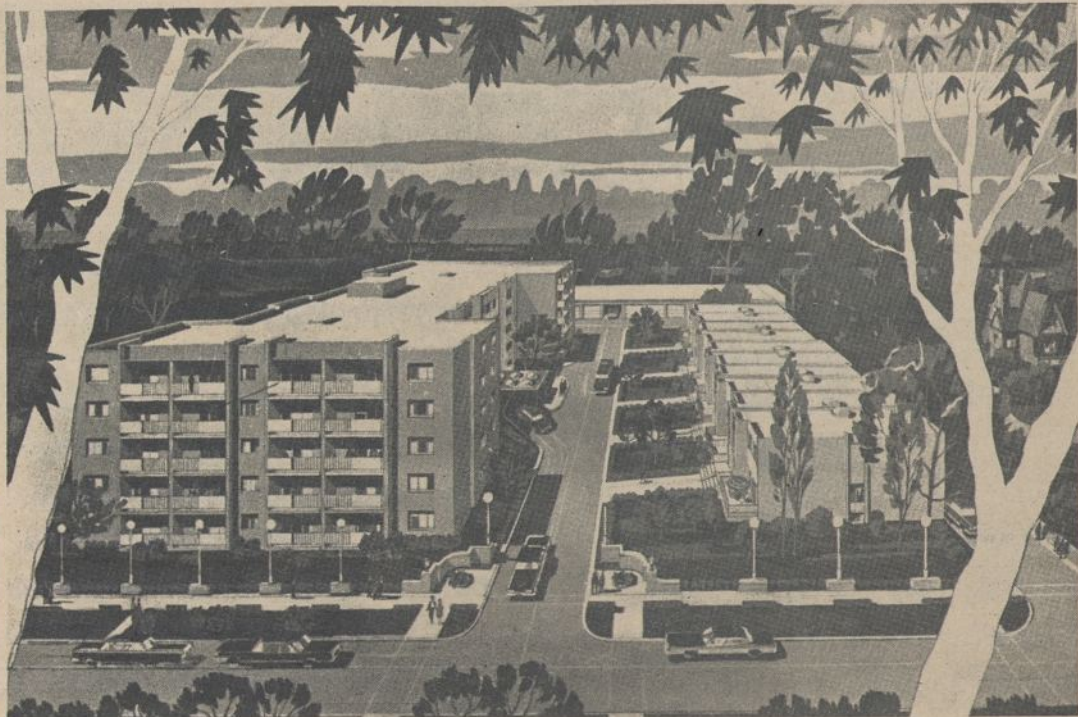
Šia proga tenka užsiminti, kad inž. arch. Jonas Stankus ateičiai yra užsimojęs viename Chicago priemiestyje, gražioje apylinkėje pastatyti du dangoraižius, kuriuose būtų virš 1000 apartamentų, prekybos centrai. Tai milžiniškos apimties projektas, kuris kaštuosias apie keturiasdešimt milijonų dolerių. Apie tą projektą ir

įvairias galimybes plančiai rašo Chicago didžioji ir vietinė spauda, plačiai vertindama ir inž. arch. Jono Stankaus pastangas. Bet apie tai dar per anksti kalbėti ir prie tų reikalų sugrįšime tada, kai ims kilti naujų pastatų -- dangoraižių sienos.

Tai toks kietas kelias vedė jauną entuziastą į laimėjimus, į statybos pasaulį, kuriame inž. arch. Jonas Stankus pats save atrado ir liko vienas iš žymiausių statybininkų lietuvių tarpe.

Inž. arch. Jonas Stankus šalia savo didžiųjų rūpesčių, išliko gyvai susijęs su lietuvių visuomenine bei kultūrine veikla. Jo duosni ranka tyliai ir daug kartų ištiesiama varge esantiems padėti, liuanistikos mokykloms, Lietuvių Operai, įvairioms lietuviškomis institucijoms, politinei ir kultūrinei veiklai paremti.

Prigimtini jis radviliškietis, Aukštaitijos vaikas, nemėgstantis reklamos, tylus, didelio takto ir kantrybės vyras. Su juo gali išspręsti pačias sunkiausias problemas nesukiečiant į konfliktus. Jis didelis tolerantis. (Nukelta į 5 psl.)

Kenilworth statomas pastatas, kuris kaštuos 3,5 milijonų dolerių.

NUO RADVILIŠKIO LYGUMŲ IKI CHICAGOS DANGORAIŽIŲ

1944 metų vasarą, artėjant į Lietuvą raudonajam frontui, drauge su tūkstančiais kitų lietuvių tremtinio kelionę pradėjo jaunas, vos dvidešimt trečius sukakęs, diplomuotas inžinierius architektas Jonas Stankus. Jis į tremtį išėjo ne savo noru, bet likimo verčiamas. Su savimi ne daug ką tepasiimdamas. Tada jis jau buvo baigęs savo gimtojo miestelio Radviliškio progimnaziją, Kauno aukštesniąją technikos mokyklą ir Vyt. Didžiojo universiteto statybos fakultetą ir rankoje laikė inžinieriaus architektų diplomą. Iš tėvynės išsinešė meilę gimtajai žemei, savo miestui tėviškai, ryžtą gyvenime nepalūžti, nors ir pačios sunkiausios nesėkmės slėgtų pečius ir kupinas rėskutes sąjonų ir planų, kuriuos planavo realizuoti gyvenime, kad ir netekus savosios žemės po kojomis.

Po karo inž. arch. Joną Stankų sutinkame ramioje Šveicarijoje. Čia jis dirba A.K.Z. architektų bendrovėje, Boschard ir kitose firmose. Gyvendamas Šveicarijoje ir sugriebdamas liuos laikio, jo neleidžia veltui, bet Ziuricho universitete studijuoja filosofiją ir išklausio penkis semestrus.

Jauną entuziastą vilioja ir visuomeninė lietuviškoji veikla ir jautria širdimi jis atjaučia vargstančius lietuvių Vokietijoje.

Jis pirmininkauja Lietuvių Bendruomenei ir įkuria Liet. Raud. Kryžiaus skyrių Šveicarijoje. Praveda rinkliavą seneliams Vokietijoje. Šiame darbe inž. arch. Jonas Stankus parodo savo didelius sugebėjimus ir ryžtą ir surinktomis aukomis pinigais ir kitomis gėrybėmis sušelpia mi Vokietijoje gyvenančioms tremtinėms. Šveicarai pažino šį drąsų ir sumanų lietuvių, jį gerbė ir jam visada padėdavo jo supalnuotuose darbuose.

Pagalina palieka Šveicariją ir 1954 metais atvyksta į Ameriką bandyti laimės naujame, visai nepažįstamame pasaulyje. Jam kaip inžinieriui architektui pirmiausia rūpėjo šio krašto ūkis, statybos, planavimas ir kitos statybinės problemos. Per trumpą laiką jis išigilina į sta-

JURGIS JANUŠAITIS

tybines problemas ir savo gyvenimo kelią bando kreipti ta linkme.

1955 metais jis suorganizuoja statybos bendrovę Mūras, vėliau Stankus Construction Co. -- statybos ir pro-

laikotarpį Chicagoje jo buvo suplanuota ir pastatyta 6 daugiabučiai (condominium) pastatai, daug valdinių pastatų Chicago miestui, prekybos ir pramonės centrų ir daugelis privačių namų. O jeigu tik pasuktum į Chicago Vakarų, to-

Inž. arch. Jonas Stankus (dešinėje) kalbasi su Dirvos bendradarbiu Jurgiu Janušaičiu. V. Noreikos nuotrauka

jektavimo bendrovę, kuri sėkmingai veikia ir iki šios dienos.

Statybos keliuose inž. arch. Jonas Stankus sutinka nemažą kliūčių ir sunkumų, tačiau savo tvirtu charakteriu, ramia laikysena, šaltu protavimu nugalėti kliūti po kliūties ir kasdien ir kas metais žengė vis į platesnius statybos horizontus, kuriuose šiandien Chicagoje jau manoma, netrukus, pradės kilti ir didieji dangoraižiai.

Taigi savarankiškai statyboje inž. arch. Jonas Stankus darbuojasi nuo 1955 metų. Per tą

limesniame priemiestyje, kalnelių ir klonių išvingiuotame plote inž. arch. Jonas Stankus pastatydino Villa West istisą miestelį, su 120 gražių, modernių, įvairių modelių namų.

O štai lietuvių kolonijose E. St. Louis, dabartiniam vysk. Deknui tuo metu ten besidarbuojant, buvo pastatyta graži, lietuviškosios architektūros bažnyčia, kurią labai vertino ir amerikiečių aukštoji dviasikijos vyriausybė.

Lietuviai gėrėsi Mas-peth N.Y. gražia tauti-

Gražioje Oak Park, Illinois kampelyje prakasama žemė, kurioje inž. arch. Jonas Stankus netrukus pastatydins 5 aukštų, 78 apartamentų, 3,5 milijono kaštuojantį condominium pastatą. Žemės prakasimo iškilnėse dalyvavo Chicago Savings & Loan Assoc. prezidentai ir kiti svečiai. Ši finansinė bendrovė ir finansuos šią stambią statybą. Iš kairės: St. Balzekas, jr., inž. A. Rudis, inž. arch. Jonas Stankus, Albert Kuelto, Philomena Pakel, Charles Beachman ir William Sabastian, V. Noreikos nuotrauka

KORP! NEO-LITHUANIA VASAROS STOVYKLA

J. Jurevičius

Nuo rugpjūčio 29 iki rugsėjo 5 d. Dainavos stovyklavietėje, Mich. Korp! Neo-Lithuania tu. rėjo iš eilės 14-ją vasaros stovyklą. Dalyviai buvo iš Bostono, Chicago, Clevelando, Detroito, New Yorko, Philadelphijos ir kitų vietovių. Viso virš šešiasdešimtų. Stovyklos atidarymo proga Vyr. Valdyba sveikindama stovyklautojus priminė, kad reikia semtis stiprybės mūsų ideologijos šaltiniuose, tokiu būdu stiprėsime ir būsime tvirti mūsų "Pro Patria" kelyje.

Stovyklos vadovas fil. J. Jurkūnas sveikinimo žodyje pabrėžė, kad šioje stovykloje gražiai bendrausime, pasidalinsime mintimis, pakalbėsime įvairiomis temomis, arčiau pažinsime vienas kitą, sustiprinsime senas pažintis ir susirasime naujų.

Korp! Vyr. Valdybos pirm. fil. A. Modestas savo žodyje paryškino, kad kaip visos tautos, taip ir lietuviai turime savo vietą istorijoje. Priminė S. Kudirkos ir kitų lietuvių laisvės sie-

kimą. Paskelbė stovyklos atidarymą.

Kaip kiekvienais metais, taip ir šiais, stovykla leido savo laikraštėlį "Naktibalda". Laikraštėlio redakcinę kole-

Šio straipsnio autorius J. Jurevičius vaišinas stovykloje.

giją sudarė: senj. A. Pavilčiūtė, R. Česas, V. Paukštys, Lauraitytė, A. Simonaitytė ir J. Lendraitis. "Naktibalda" surenka visus dienos įvykius ir juos atitinkamai surikiuoja, sudėsto po visus kampelius, prideda skanaus humoro ir sekančios dienos rytą pateikia stovyklautojams pasiskaityti. Gražu, kad jaunimas moka kultūringai vienas antrą pakędinti, kitaip sakant, patraukti per dantį. Tai sena akademio jaunimo tradicija.

Šios stovyklos programa buvo plati ir įdomi. Pav. rugpjūčio 30 d. nagrinėta visų trijų kartų -- vyresniosios, vidurinės ir jaunesniosios atstovų kūryba. Nagrinėjimo metu užsiminta, ne tik apie mūsų poetų išleistų poezijos leidinius, bet ir apie lietuviškos knygos kelią tremtyje. Paakinta stovyklautojui skirti daugiau dėmesio lietuviškam raštui ir knygai.

Rugpjūčio 31 d. stovyklautojai buvo supažindinti su buvusiais nepriklausomos Lietuvos trimis prezidentais -- A. Smetona, A. Stulginskiu ir K. Griniumi. Taip pat tą pačią dieną pravestas pasnėkesys įvairiomis temomis, kaip tai -- komunizmas, liberalizmas, patriotizmas, bendradarbiavimas su okupantu ir t.t. Stovyklautojai gyvai dalyvavo diskusijose.

Rugsėjo pirmoji buvo gana turtinga paskaito-

mis ir diskusijomis. Pav. jun. A. Matutytė skaitė savo referatą -- "Kodėl aš įstojau į Korp! Neo-Lithuania"? Kalbėtoja priminė, kad bendraudama kiekvieną dieną su amerikiečiais pasiilgsta lietuvių kalbos ir savų tautiečių. Tokiu būdu jaučia pareigą priklausti lietuviškoms organizacijoms, nes ji pastebėjo, kad visose srityse yra didelis skirtumas tarp amerikiečių ir lietuvių.

Kol. A. Vaitiekaitis savo referate plačiai palietė dantų priežiūrą, higieną ir t.t.

Dar buvo viena įdomi paskaita, kurią skaitė fil. A. Modestas tai būtent -- "Kodėl mes turim ir neturim dainuoti lietuvių liaudies dainas?" Prelegentas tvirtina, kad per dainas igy jama daugiau žinių apie Lietuvos istoriją, išmokstame daugiau retai girdėtų lietuviškų žodžių ir daugiau sužinome apie lietuvių liaudies tradicijas ir t.t. Diskusijose kol. J. Lendraitis aiškino, kodėl lietuvių dabartinis jaunimas Amerikoje nenori ir nedainuoja lietuviškų dainų. 1) Lietuvių liaudies dainose atsispindi Lie-

Neolituanų stovyklą uždariant, į senjorus buvo pakelti keturi junjorai. Nuotraukoje priesaikos metu iš kairės: Rūta Butkutė, Rimas Maurukas, Ona Valašinė, Rimas Dilba. Priesaiką priima pirm. Algis Modestas.

tuvos praeities vaizdai, nesuprantami Lietuvoje neaugusiam jaunimui ir 2) kad dainose minima Lietuvos augmenija ir gyvūnija, pav. kanapės, šarka, laikštingala ir kt. yra svetimi pavadinimai čia gimusiam ir augančiam jaunimui. Gi šio simpoziumo moderatorius kol. V. Krapauskas savo žodyje pabrėžė, kad reikia kurti naujas lietuviškas dainas sulietuviškais žodžiais ir modernia melodija.

Rugsėjo 2 diena praėjo architektūros ženkle. Pirmas kalbėjo arch. kol. fil. R. Mulokas ir be to

lio istoriją ir jo pradžią Lietuvoje. Plačiai palietė ir pasaulinę muziką.

Pagal nusistovėjusią tradiciją stovyklautojai -- vyrai turėjo alutį, o filijos arbatėlę. Kaip alutis, taip ir arbatėlė praejo geroje nuotaikoje. Fuksai taip pat turėjo savo dieną ir vargus. Jų diena visuomet yra įdomi, pilna skoningo jūmorio. Sporto mėgėjai taip pat turėjo savo laiką. Ypač čia golfinkai reišėsi gyvai, nes stovyklos vadovas labai mėgsta šį sportą. Stovyklos uždarymo metu buvo nemažai įteikta dovanų.

Dainavos stovyklavietė gera, maistas ir aptarnavimas geras ir malonus. Tik gaila, kad kambariai maži ir turipo dviaukštes lovas, kurių kambariuose yra nuo 4-8, kas higienos atžvilgiu nėra sveika. Beto daug ne-

patogumų sudaro gulimasis ir kėlimasis. Tokiuose kambariuose poilsis menkas.

Stovykloje kiekvieną rytą buvo pakeliama Amerikos ir Lietuvos vėliavos. Prie Lietuvos tautinės vėliavos dar drauge pakildavo ir valstybinė vėliava, kuri nepriklausomoje Lietuvoje plevesavo karo Muziejaus sodelyje. Laimingu būdu atsirado Amerikoje. Kaip vėliavos pakeliant, taip vakarais nuleidžiant stovyklautojai giedodavo Tautos himną ir Marija, Marija.

Rugsėjo 4 d. 2 val. po pietų buvo uždaryta stovykla ir paskutinį kartą nuleistos vėliavos. Po to sekė stovyklos vadovo ir jo padėjėjo pagerbimas -- įmetant į ežerą. Stovykla pasisėkė gerai.

"MŪSŲ PRAEITIES BEIEŠKANT" Česlovo Gedgaudo knyga jau paruošta spaudai.

Kaip žinote iš Dirvoje spausdintų ištraukų šioje knygoje iškeliama giliausia Baltų praeitis visai naujoje šviesoje, pasirėmus vėliausiais šaltiniais. Pažangos amžiuje negalime tenkintis svetimos propagandos dažnai sužalota mūsų istorija bei pro-istorė. Turime bešališkai paskelbti oficialius dokumentus ir naujausius archeologinius radinius, kurie tą mūsų praeitį garbingai nušviečia.

Knygoje medžiagos trigubai daugiau, negu buvo spausdinta Dirvoje. Be to, atskleidžiama nepertraukiama mūsų istorinė raida nuo Kristaus laikų ligi Mindaugo, kurios dar niekas nėra paskelbęs. Plačiai aprašoma senovės Baltų tikyba ir aukšta kultūra, duodama daugiau 70 iliustracijų bei žemėlapių. Negailėta pastangų, kad gražiai įrišta didelio formato vertinga knyga 400 psl. puoštų kiekvieno lietuvių biblioteką.

Tie praeities klausimai savo naujumu ir netikėtumu turės sukelti kontraversiją. Diskusijoms bus progos knygai pasirodžius, — kiekvienas mūsų galėsime apsispręsti knygą perskaitę, nes duodami faktai paremti moksliniais šaltiniais, kurių sąrašas patiekiamas knygos pabaigoje (apie 150 veikalų).

Iš anksto suteikta Jūsų parama yra būtina, kad knygos leidėjams nuimtų nuo pečių rizikos našą. Todėl prašome Jus prisidėti prie visai lietuvių tautai naudingo žygio savo įnašu:

\$500.00 ir daugiau — Mecenato vardu;
\$100.00 ir daugiau — Rėmėjo;
\$15.00 — Prenumeratoriaus.

Mecenatų bei rėmėjų sąrašas bus atspausdintas knygos pabaigoje. Čekius ar perlaidas prašome adresuoti: "Gedgaudo knygos Talkai" ir siųsti komiteto išdininkui J. Kutrai: 1011 — 19 St., Santa Monica, Calif. 90403.

Reiškiamo Jums gilią pagarbą ir iš anksto dėkojame.

KOMITETAS:

Alena Devenienė, Stasė Pautienienė, Juozas Balčiūnas-Svaistas, Jonas Kutra — iš Santa Monica, Calif., Algirdas Budreckas iš Chicago, Ill.

————— (IŠKIRPTI) —————

Komiteto išdininkui J. Kutrai,
1011 — 19 Street,
Santa Monica, Calif. 90403

Siunčiu Č. Gedgaudo istorinei knygai "Mūsų praeities beieškant" išleisti dol.

Mano adresas:

.....

Data

Parašas

Alučio metu geriamas draugiškumo bokalas: E. Kniukšta ir R. Gulbinas.

Nuo Radviliškio lygumų...

(Atkelta iš 4 psl.)

tas ir paslaugus. Mielas šeimai tėvas ir rūpestin gas savose pareigose. O jo gyvenimo nuosirdžiausioji palydovė Vanda Stankienė lietuvių visuomenei gerai pažįstama kaip pramoginės muzikos dainininkė, dainuojanti ne tik Chicagoje, bet ir didesnėse lietuvių kolonijose. Vanda Stankienė pasižymi sveiku humoru, gražiu balsu ir savo dainavimu lietuviškuose parengimuose įneša daug džiugių nuotaikų ir maloniai klausoma. Yra įdainavusi kelias plokšteles ir daugelio lietuvių namuose jos pramoginės muzikos plokštelės mieliai klausomos.

Baigiant šias kelias kuklias pastabas apie ryžtingo žmogaus kelią, tenka palinkėti inž. archt. Jonui Stankui ir ateities metuose savoje profesijoje kopti į Chicago dangoraižius, vis prisimenant ir gimtojo kampelio -- Radviliškio malonias apylinkės lygumas.

"Atsisveikinimas" su stovyklos viršininku J. Jurkūnu, R. Dilbos nuotrauka

parodė du atsivežtus filmus. Antras paskaitininkas buvo kol. fil. J. Stelmokas. Jo paskaita buvo apie "Dabartinę okupuotos Lietuvos architektūrą". Paaiškino, kas yra architektūra -- tai yra išraiška tautos kultūros. Kiekvienas kraštas turi savų būdingų pastatų ir architektūrinių stilių. Lietuvoje nėra daug akmens, granito, marmuro. Gaminama daug plytų.

Trečia paskaita buvo kol. fil. V. Gruzdzio apie Korp! Neo-Lithuania idealą.

Gi rugsėjo 3 d. fil. A. Simonaitytė skaitė paskaitą apie muzikinio ke-

Pakeltiesiems į senjorus spalvas uždeda korp! pirmininkas Alg. Modestas. Iš kairės: Onutė Valašinė, Rimas Dilba, pirm. Algis Modestas ir junjorų tėvūnas R. Gulbinas.

ČIURLIONIO ANSAMBLIO VIEŠNAGĖ VENEZUELOJE

JURGIO BIELIŪNO TESTAMENTAS

Nuo atvažiavimo dienų, Ansamblis koncertavo intensyviai. Nuovargis ir laiko stoka čiurlioniečius varžė, bet — kaip jau rašiau — jie nesiskundė.

Man visa širdimi buvo gaila jaunesniųjų ansamblio narių. Pati turėdama penkis sūnus, aš iš patyrimo žinau, kaip sunku yra jaunam berniukui ilgesnį laiką ištverti nepajudėjus iš vietos. Su neslepia pagarba stebėjau jaunus kanklininkus kurie dvi valandas iš eilės koncerto metu praseidėdavo prie bosinių kanklių. Jie eilgėsi laisvai, be įtempimo, jų judesiai buvo tikslūs ir ramūs. Man patiko jų subrandimas ir rimtis.

Išleistuvių pietų me-

JURATĖ DE ROSALES
Dirvos spec. korespondentė
Venezueloje

tu, kalbėjome apie jaunesnius ansamblio narius su venezueliečių pulkininku, Maracay miesto Karininkų Ramovės viršininku. Pulkininkas aiškino, kad jam išpūdį padarė labai įvairūs čiurlioniečių amžius. "Ansamblyje dirba trys kartos ir jos sudaro darnų vienetą. Pas jus nesijaučia kartų skirtumo". Atsakiau, kad ir pas mus esama abišalio nesupratimo tarp įvairių amžiaus grupių, bet pagrįdė visus jungia bendri darbai ir visų vienodai giliai pergyvenama tautos tragedija.

Tautinė muzika irgi yra jungiantis elementas.

LIAUDIES DAINŲ
REIKŠMĖ

Skambino man į namus keli muzikos mokytojai teirautis kur ir kada jie galės išgirsti čiurlioniečius. Jų susidomėjimui buvo rimta priežastis.

Venezueloje, lygiai kaip ir JAV-ėse bei Europos kraštuose, šiuo metu yra įvedami stambūs pakeitimai klasiškoje muzikos dėstymo galvosenoje. Vienas plačiau — pripažintų metodų, Kodaly sistema, bando vaiko muzikinį išsivystymą praveisti liaudies dainų istorinės evoliucijos keliu. Vaikas pradedamas mokytis paprastų, seniausio folkloro melodijų, susidedančių iš dviejų, trijų gaidų, ir jam tenka išsidėmėti intervalus, ritmą ir t.t. Palaipsniui mokinys ypravedamas prie pentatoninės muzikos pavyzdžių ir supažindinamas su kaskart sunkesnėmis liaudies dainų melodijom.

Čiurlionio Ansamblis domino muzikos mokytojus kaip gyvas folkloro vertės ir svarbos pavyzdys. Praktikoje, Čiurlionio Ansamblio simbolizavo mokytojams tą lygį, kurį jie nori ilgai išlaikyti atsiėmę vartodami naujai įgytas žinias apie liaudies dainų svarbą.

DIDAKTINIAI
INSTRUMENTAI

Šveicariškas muzikos dėstymo metodas "Dalcroze" pridoda daug svarbos vaiko sugebėjimui vartoti kelis muzikos instrumentus ir stengiasi mokinių supažindinti itin anksti su pagrindiniais harmonijos principais. Šiuo atveju, kanklės yra viena tobuliausių priemonių. Jaunas kanklininkas ypravers tas galvoti akordais, ir tai teigiamai atsiliepiama jo muzikinį išsilavinimą. Kadangi Dalcroze metodas nurodo, jog muzikinis išsilavinimas turi tiesioginę įtaką protinei ir psichinei vaiko išsivystymą, kanklės tuo pačiu įgyja tam tikrą didaktinę reikšmę.

Venezuelos Dalcroze institutas paprastas vaikškas kankles (made in Japan!) vartoja jau nuo seno. Instituto koncertuose veik visada figuruoja viena ar dvi lietuviškos liaudies dainos. Kadangi koncertai yra duodami svarbesniuose Venezuelos miestuose, mums,

Mokytojų studijų savaitės užbaigos literatūros ir meno vakare rugsėjo 21 d. Dainavoje meninę dalį atliko jaunimo choras sudarytas iš studentų, atvykusių iš įvairių vietovių. Su jaunu dainavo ir seselė Paulė, Prie pianino muz. St. Sližys.

DETROITO LIETUVIŲ ŽINIOS

NAUJŲ CHORISTŲ
DĖMESIUI

Nauji choristai, užsiregistravę į Detroito Jaunimo chorą, renkasi sekmdienį, rugsėjo 19 d., 10 val. 30 min. iš ryto į Sv. Petro parapijos salę balsų patikrinimui.

Po lietuviškų pamaldų 12 val. 30 min. bus studentų ansamblio repeticija.

• Pašventinta koplyčia rugsėjo 5 d. įrengta buvusioje Sv. Antano parapijos mokyklos klasėje. Šventinimą atliko klebonas kun. K. Simaitis.

• SLA 352 kuopos, po vasaros atostogų, susirinkimas įvyks spalio 3 d., 12 val. Lietuvių Namuose.

• Šv. Petro parapijas spalio 24 d. minės 50 metų sukaktį. Pamaldos bus laikomos 11:15 ir jose dalyvaus

lietuviams, ši detalė yra gana vertinga, tuo labiau, kad pav. birželio mėnesį duotame Dalcroze Instituto koncerte didžiajame miesto teatre, publikoje buvo prezidentienė, gubernatorienė ir nemažas skaičius ministrų. Šiame pastarajame koncerte, venezueliečiai vaikai kankliavo "Oi žiba žiburėlis".

Sužinojusi, kad Čiurlionio Ansamblio atvažiuoja į Venezuelą, Dalcroze Instituto direktorė ir Muzikos Mokytojų Draugijos sekretorė ponina Stopello kreipėsi į ponus Mikulskius siūlydama sudaryti sąlygas kelioms paskaitoms skirtoms muzikos mokytojams. Laiko stoka, tačiau buvo tokia, kad prie geriausių norų ši ponios Stopello sumanymą įvykdyti nebuvo galima. Tačiau nežiūrint labai apkrautos programos, ponina Mikulskienė įstengė pasvęsti šiek tiek laiko trumpoms instrukcijoms apie lietuviškų kanklių vartojimą. Šiuo metu, Dalcroze Instituto Direktorė planuoja įtraukti lietuviškų kanklių muzikos dėstymą į Instituto programą. (Bus daugiau)

tuvių parapija Detroite, kuri dar turi parapijos chorą.

• Stasio Butkaus kuopos šaudymo varžybose rugpjūčio 29 d. laimėjo: 1-me šaudyme I-ją vietą ir Vinco Tamošiūno pereinamąją taurę — Vitalis Šeputa, 2-me šaudyme I-ją vietą ir Vlodo Selenio pereinamąją taurę — Bronius Valiukėnas ir 3-čiame, moterų, šaudyme I-ją vietą ir Stasio Butkaus kuopos pereinamąją taurę — Diana Šostakienė. (ag)

Stasio Butkaus kuopos šaudybos sporto rungtynėse aukščiausio — je ekipoje pereinamą V. Tamošiūno taurę iškovojo Vitalis Šeputa. Nuotraukoje V. Šeputa priima pereinamąją taurę iš LŠST pirminko V. Tamošiūno. K. Sragausko nuotrauka

TORONTO PAUKŠTYTĖS APIE SAVE

Apie Toronto Šatrijos tunto jaun. skaučių Tulpės draugovės veiklą taip rašo pačios jaukštytės:

MŪSŲ SUEIGOS

Paukštytės susirenka kiekvieną savaitę po šeštadieninės mokyklos pas ses. Abromaitienę. Čia mes žaidžiame įvairių žaidimų. Bet ne tik žaidžiam, o taip pat

čia daug ko ir mokinamės, kaip megsti, siuvinėti ir siūti. Prieš Kaziuko Mugę mes daug darėm įvairių dalykų pardavimui. Mūsų vadovė ses. Raminta viską mus mokina.

Greitai aš eisiu pas skautes, o aš labai laikiu, bet ir gaila palikti Paukštytes, nes čia labai smagu.

Nida Dudaitė

KAIP RUOŠIAMĖS
KAZIUKO MUGEI

Visi mes žinom kaip Kaziuko mugė atrodo, bet aš čia pasakysiu kaip mes ruošiamės jai.

Jau iš vakaro susirinkom į salę ir ruošėmes. Ses. Abromaitienė sugalvojo statyti namuką tai buvo daug darbo, reikėjo sukalti, o paskiau stogą uždengti šiaudais. Gerai, kad buvo ponų kurie padėjo, nes tik-

rai buvo sunkus darbas. Kur tik pažiūrėjai visur matėsi sesės ir broliai užsiėmę darbais. Visi linksmai dirbo, buvo daug Jūros skaučių ir skautų. Taip linksmai bedirbant daug kas buvo padaryta, apie 9 val. ėjom namo, o kai išėjom laukan labai nusteboom, nes labai snigo. Visi buvo susirūpinę, kad nebūtų per daug sniego, o tada gali niekas neateiti į mugę. Renata Dudaitė

Viešėdami Chicagoje aplankykite MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ — PARAMA

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAZEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

WANTED AT ONCE
SET UP MAN

for AUTOMATIC SCREW MACHINE
be able to set up and operate

6 SPINDLE NEW BRITAIN GRIDLEYS
ALSO

MACHINIST

experienced in all phases of job shop work—MUST HAVE
OWN TOOLS.

Group insurance & profit sharing plan
DURHAM MANUFACTURING CO.

1260 West Sharon Rd. Forest Park Green Hills Area
Cincinnati, Ohio 825-4604

An Equal Opportunity Employer

(67-69)

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAZEIKA & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRYNS MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

Mašinoms vieta

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO

2533 W. 71 St. Tel GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS

1410 S. 50 Ave., Tel TO 3-2108-9

TRYNS MODERNIOS KOPLYČIOS

Šių metų abiturientai

Šie abiturientai bus pristatomi lietuvių visuomenei Trečiajame Rudens baliuje spalio 9 d. Clevelande.

Arūnas Čiuberkis — Cleveland State Universitete studijuojantis kalbas ir kalbėjimo mokslą.

Nora F. Janavičiūtė — Kent State Universitete studijuojanti meną.

Vytenis E. Čyvas — Kent State Universitete studijuojantis architektūrą.

Visais gyvybės, sveikatos bei pensijų draudimo, o taip pat ir akcijų-investavimo (mutual funds) reikalais kreipkitės į V. Giedraitį, tel. 944-6835.

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• **Pedagoginiai Lituanistikos kursai** darbą pradeda rugsėjo 23 d., ketvirtadienį, 6:45 v. v. Naujosios parapijos mokyklos patalpose. Naujieji klausytojai registruojasi pas kursų direktorių V. Kavaliūną, telef. 486-5512.

• **Lietuvių konservatorių klubo** susirinkime ši penktadienį, rugsėjo 17 d., 8:30 v. v. rašytojas Peter C. Wong skaitys angliškai pasakaitą "A quest for freedom". Susirinkimas įvyks Union Savings banko patalpose, 5106 Wilson Mills Rd.

• **Clevelando orkestras** pradeda 54-tąją sezoną Severance Hall rugsėjo 23, 24 ir 25 d., 8:30 v. v. Dirigentas Karel Ancerl. Bus išpildyti Dvorako, Mozarto, Smetana ir Janaček kūriniai. Bilietai pardavinėjami Severance Hall kasoje.

• **Arenoje** rugsėjo 16 d., 8:30 v. v. įvyks įdomios imtynės tarp Waldo von Erich, Johnny Power, Bobo Brazil ir Ernie Ladd. Taip pat bus ir kiti imtininkai. Bilietai nuo 4 iki 2 dol. gausiami Arenoje nuo 10 val. ryto.

• **ČURLONIO ANSAMBLIS** praėitą šeštadienį savo namuose turėjo malonų pobūvį, pradedant 32-jį sezoną, kuriame dalyvavo čiuurlioniečiai ir grupė svečių. Valdybos pirm. V. Plečkaitis padarė pranešimą apie kelionę į P. Ameriką, iškeldamas nuopelnus organizacijų ir paskirų visuomenės veikėjų, parėmusių šią kelionę. Pranešimą protarpiais R. Babickas iliustravo įrekorduotom P. Amerikoje čiuurlioniečių dainom. Išvykos rėmimo komiteto pirm. F. Eidintas ir išd. Malskis padarė išsamų finansinį pranešimą, iš kurio paaiškėjo, kad buvo surinkta virš dešimt tūkstančių dolerių aukų. Po pranešimų svečiai, vaišindamiesi O. Jokūbaitienės paruoštais užkandžiais, dar židrėjo išvykai padarytas spalvotas skaidres ir filmą. Visi maloniai sutiko žinią, kad į ansamblių įsijungė du nauji nariai, dr. D. ir A. Mažeikai, neseniai atskėle gyventi į Clevelandą.

IŠNUOMOJAMAS KAMBARYS vakarinėje Clevelando dalyje. Dėl sąlygų prašom skambinti telefonu 941-7758.

PARDUODAMAS NAMAS, prie E. 185 gatvės arti Nauj. parapijos bažnyčios. Mūrinis, 6 kambarių, su saulės veranda, 18204 Hiller Ave.

GEORGE KNAUS
Real Estate
819 East 185 St.
Tel. 481-9300

LIETUVIŲ SALEZIEČIŲ CENTRO ROMOJE DARBAMS PAREMTI

1971 m. rugsėjo 19 d., sekmad., 1 v. p. p.
p.p. STASĖS ir KAZIO ŽIEDONIŲ sodyboje,
2938 Rockefeller Ave.,
Willoughby Hills, Ohio 44092.
Tel. 944-8979.

GRYBŲ PIKNIKAS

Šilti ir šalti užkandžiai, gėrimai.

"LAIMĖS ŠULINYS", ŠOKIAI.

Vyr. šeimininkė BR. MAINELIENĖ.

Bus linksma ir smagu jauniems ir suaugusiems.

Rengia LS KOMITETAS CLEVELANDE

Solistė Vanda Stankienė

DIRVOS RUDENS BALIUS

1971 m. rugsėjo 25 d.
ŠV. JURGIO PARAP. SALĖJE
Pradžia 7:30 val. vak.

Automobilių aikštė bus policijos saugoma.

Programoje:

Solistė VANDA STANKIENĖ ir
NEO-LITHUANIA orkestras.

BILJETAS ASMENIUI 9 DOLERIAI. BUS DUODAMA KARŠTA VAKARIENĖ, KAVA, PYRAGAČIAI IR GĖRIMAI. VIETAS PRIE STALŲ PRAŠOME IŠ ANKŠTO REZERVUOTIS PAS K. KARALĮ, TEL. 462-2419, J. MOKŲ, TEL. 681-5295, V. STUOGI, TEL. 486-2387, ARBA DIRVOJE, TEL. 431-6344. STALAI 10 ASMENŲ.

Trečiojo abiturientų pristatymo Clevelande belaukiant

Spalio 9-tą įvyks trečiasis lietuvių abiturientų pristatymas savajai visuomenei Clevelande. Kaip ir pirmuosius du, jį rengia Lietuvių Bendruomenės Ohio Apygardos Jaunimo Sekcija. Ir šįmet jai talkina Clevelando Lietuvių Studentų Sąjungos skyriaus valdyba. Džiugu pastebėti, kad visi šios valdybos nariai yra buvę pirmųjų dviejų abiturientų pristatymo dalyviai. Taigi, Ohio apygarda jau spėjo prisitaikinti sau talkininkų.

Pirmieji du užsimojimai praėjo su dideliu pasisekimu, buvo palankiai sutikti ir vyresniųjų ir jaunesniųjų. Daug prie šios idėjos išpopuliarinimo prisidėjo Dirva, nepagailėjusi savo skiltyse palankaus žodžio bei skolinę atspausdintų gimnazijas baigusių ir studijas pradėdaniųjų nuotraukas. Rengėjai labai dėkingi Dirvai už pažadą ir šįmet talkininkauti. Kaip ir anais kartais, tikimasi gausios Clevelando lietuvių paramos.

Pirmąjį abiturientų pristatymą palankiai vertinant spaudoje vis dėl to buvo suabejota, ar būtiku abiturientais vadinti asmenis, kurie jau pradėjo studijas.

Abiturientų sąvoka šioms išsilimėms pasilikome ir šįmet ne vien tik tradicijas tęsdami. Manome, kad jinau ne tik tiksliai nusako užsibrėžtą tikslą,

bet taip pat labai akivaizdžiai primena Lietuvos laikų tradicijas, kurios šiandien mums yra labai naudingos tarp vyresniųjų ir jaunesniųjų kartų prasmingesniam dialogui palaikyti.

Gimnazijos baigimas, brandos atestato atžymėjimas, buvo labai svarbus įvykis abiturientų gyvenime Lietuvoje. Jis ir būdavo labai iškilmingai, savuose rūmuose, atžymėtas, gausiai dalyvaujant ne tik tėvams ir giminėms, bet ir plačiai visuomenei.

Išsivijoje mūsų jaunimas ne tik svetimoje mokykloje turimokytis, jis yra išblaškytas keliose mokyklose. Mokslo jos baigia ne vienu laiku, baigusieji tuojau išsiskirsto stovyklosna, atosogosa ir kt. Vasaros karščiai iškilmingam pobūviui nėra tinkamas metas.

Nukeldami šį jaunų žmonių pagerbimą rudenio, abiturientų sąvoką palikome tik kaip progą, kurios dėl anksčiau išvardintų ir ne nuo rengėjų pareinamų aplinkybių negalėjome anksčiau atlikti.

Abiturientų sąvoka šioms išsilimėms buvo reikalinga ir dėl to, kad visi žinome kokius žmones ir už ką norima pagerbti. Vien brandos atestato įsigijimas jauno žmogaus gyvenime yra didelis įvykis. Išsivijoje šalia jo yra ir kitas didelio dėmės

Marytė Gruzdytė ir Šarūnas Lazdinis, aktyvūs Clevelando jaunimo tarpe ir priklausantys skautams akademikams, rugsėjo 4 d. sukurė lietuvišką šeimą.

sio vertas motyvas, būtent savą lietuviškoji visuomenė. Jos dėmesui, pasididžiavimui, paguodai ir džiaugsmui pristatomas gusus būrys stubrendusių jaunų žmonių. Tai, nelyginant, graži lietuviško derliaus šventė. O jai, žinoma, švęsti geriausias metas yra -- auksinis ruduo!

Džiugu, kad šios šventės reikalingumu karštai persiėmė jauniesioji karta. Tas tik parodo, kad ir jiems lietuviškos tradicijos ir labai įdomios ir vertingos.

Tad ir linkime rengėjams sekmes ir clevelandiečių lietuvių gausaus pritrimo. Tiesa, šventėje ir šįmet tikimasi svečių iš kaimyninių miestų -- Pittsburgho, Detroito, Columbus ir kitur.

Rengėjai

Skaitykit ir platinkit
DIRVĄ

CLEVELANDO PARENGIMŲ KALENDORIUS

RUGSEJO 25 D. Tradicinis Dirvos vakaras.

SPALIO 2 D. Clevelando Ateitinių koncertas.

SPALIO 9 D. Trečiasis abiturientų pristatymas rudens baliuje.

SPALIO 17 D. Kar. Juozapavičiaus šaulių kuopos vėliavos šventinimas ir šventė.

SPALIO 23 D. Grandinėlės "Iškilmingo Trejinio" balius šv. Jurgio parapijos salėje.

SPALIO 30 D. SLA diena Clevelande.

KOVO 5 D. Grandinėlės koncertas.

KOVO 11 D. Kaziuko mugė Naujosios parapijos salėje.

DELLA E. JAKUBS & SON LAIDOJIMO ĮSTAIGA

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
361-1763

936 East 185th Street
531-7770

SUPERIOR SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

MOKA AUKŠTAS PALŪKANAS UŽ PADĖTUS
INDĖLIUS.

Už paprastus indėlius moka **5%**

Visiems indėliams valdžios apdrauda pakelta iki \$20,000.00.

Teiraukitės bet kuriame SUPERIOR SAVINGS skyriuje dėl taupymo sąlygų ir Jums bus paaiškinta, kokį taupymo būdą pasirinkti, kad gaus didžiausias palūkanas.

SUPERIOR SAVINGS skyriai:

798 EAST 185th STREET
Telephone 481-8552

6712 SUPERIOR AVENUE
Telephone 431-2497

13515 EUCLID AVENUE
At Superior — (Near Rapid)
Telephone 681-8100

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

• **Dr. P. Daužvardis**, Lietuvos generalinis konsulas Chicagoje sunkiai serga. Lietuvos Diplomatinijos šefas S. Lozoraitis prašo ir toliau pasilikti pareigose, kurios dėl jo didelio patyrimo turi pirmąsias svarbos Lietuvos Diplomatinijai Tarybai.

• **Inž. Vytautas Volertas**, už reikšmingą darbą Apolo 15 komunikacijų srityje apdovanotas NASA padėkos atžymėjimu ir buvo pakviestas į specialų pobūvį, rengtą prie šios misijos prisidėjusiems inžinieriams pagerbti.

• **Rugsėjis yra Lietuvių Bendruomenės mėnuo**. Kiekvienas prašomas atlikti savo pareigą Bendruomenei, — sumokėti solidarumo įnašą.

• **Kun. Vaclovas Šarka**, gyvenantis Vokietijoje, yra žinomas, kaip nepailstantis artimo meilės apaštalas. Jo artimo meilę yra patyrę tūkstančiai šio krašto lietuvių, kai jie dar gyveno Vokietijoje pereinamose stovyklose. Kun. V. Šarkai šįmet minint kunigystės si-

dabrinį jubiliejų, šiame kontinente susidarė komitetas, kuris rūpinasi pasiųsti jubiliatui užjūryje gyvenančių lietuvių bendrą sveikinimą. Komitetas kviečia visus tuos, kurie dar prisimena kun. V. Šarkos dosną krikščionišką bei lietuvišką širdį, jungtis prie bendro sveikinimo centu ar geru prisiminimo žodžiu. Sveikinimas su aukotojų sąrašu ir gautais laiškais tvarkingai bus pasiųsti jubiliatui. Aukos ir laiškus siųsti komiteto išdininkei istorikei-pedagogei A. Rūgytei: 6547 So. Washtenaw, Chicago, Ill. 60629 arba komiteto pirmininkui kun. dr. A. Juškai: 1515 So. 50 Ave., Cicero, Ill. 60650. Komiteto sekretorium yra dr. Z. Ašoklis.

• **Eichstaetto liet. gimnaziją** baigusiuji suvažiuojamais įvyks šį savaitgalį, rugsėjo 18-19 d. Gintaro vasarvietėje, Lake Shore Rd., Union Pier, Mich.

• **LB New Yorko Apygarda** rengia dvidešimtmečio minėjimą spalio 8, 9 ir 10 dienomis. Penktadienį, spalio 8 d. vakare bus at-

daryta dail. J. Bagdono darbų paroda Knights of Columbus salėje (Woodhaven); šeštadienį, spalio 9 d., 2 val. po piet, Kultūros Zidinyje (361 Highland Blvd., Brooklyn), įvyks seminaras tema "JAV LB kultūriniai ateities uždaviniai"; vakare — pabendra-vimas, kuriame programą atliks jaunosios bendruomenės pajėgos; sekmadienį, spalio 10 d., 11 val. ryto bus atnašaujamos Sv. Mišios bendruomenės intencijai; ir 3 val. po piet iškilmingas posėdis su koncertine dalimi.

• **Prano Baltuonio** skulptūros darbų paroda rengiama Hartforde Lietuvių Klubo patalpose spalio 2-3 d.d. Skulptorių pristatys dail. Audronė Pakštienė. Paroda globoja LB Hartfordo apylinkės valdyba.

BOSTON

TAUTOS ŠVENTĖS MINĖJIMAS BOSTONE

Rengia LB Bostono Apyl. valdyba š. m. rugsėjo 19 d. sekančia tvarka:

- 10 val. ryto šv. Mišios šv. Petro lietuvių parapijos bažnyčioje So. Bostone už žuvusius dėl Lietuvos laisvės.

3 val. po pietų Lietuvių Piliečių Draugijos III a. auditorijoje iškilmingas Tautos šventės minėjimas. Kalbės Algirdas Budreckis iš New Yorko.

Meninę programos dalį išpildys buvęs Lietuvos operos sol. St. Liepas, akomp. muz. komp. Jeronimui Kačinskui. Iš Bostono dramos sambūrio aktorius Feliksas Kontautas. Jis paskaitys ištrauką iš Balio Sruogos dramos "Milžino paunksmėje".

Po programos pasilinksminimas ir arbatėlė. Visos Bostono lietuvių organizacijos maloniai kviečiamos pamaldose ir minėjime dalyvauti organizuotai su savo vėliavomis. Taip pat, visi Bostono ir apylinkių lietuviai kviečiami gausiai dalyvauti mūsų tautos šventėje.

SANTA MONICA

TRADICINIS BALIUS

Santa Monikos Lietuvių Klubas spalio 2 d., šeštadienį, 7 v. v. ruošia savo tradicinį balių prie Ramiojo Vandenyne, Miramar viešbutyje. Bus įdomi, trumpa programa, kurią atliks Los Angeles vyrų kvartetas ir ją papildys, žinomas savo sodriu balsu p. H. Paškevičius. Svečiai bus pavaišinti skania vakariene, o šokiams gros labai geras orkestras.

Visi maloniai kviečiami dalyvauti ir praleisti kartu su santamonikiečiais keletą jaukių valandų.

S. Monikos Liet. Klubas baliui dar niekuomet dalyvavusiųjų neapvykę, tikimės, kad ir šį kartą svečiai turės malonų ir jaukių vakarą. (eg)

M A L E

WANTED EXPERIENCED COMBINATION STRUCTURAL STEEL FITTERS—WELDERS. With ability to read Blueprints and Weld.

Must have job shop experience. FOR ALL 3 SHIFTS CONCORD CORPORATION 4570 LAWDALE RD. SAGINAW, MICH. (67-71)

RN'S AND LPN'S for afternoon shift, modern newly acquired nursing home in Northwest Suburb, non-profit community agency, offering excellent salary, fringes, medical coverage and working conditions. 313-933-6190 for appointment. (67-70)

P.L. Instituto koridorinės skaityklos dalis.

PEDAGOGINIO LITUANISTIKOS INSTITUTO PRAŠYMAS

Siekiant lietuviškąją spaudą -- knygą, laikraštį -- labiau priartinti prie šio meto besimokančio jaunimo, tenka ieškoti pačių veiksmingiausių priemonių.

To tikslo siekdamas, prieš kurį laiką (1966) LB Chicago's apygardos valdybos, Tėvų Marijonų ir ČALM tėvų komiteto padedamas, Pedagoginis Lituanistikos Institutas yra įrengęs tris parodines knygų vitrinas Jaunimo Centro pirmo aukšto koridoriuje.

Čia, tose vitrinose, rodomos naujai išėjusios knygos, žurnalai, o kartas nuo karto čia tam tikra forma paminimi kultūriniai ir kitokie gyvenamojo meto įvykiai.

KORIDORINĖ SKAITYKLA

Be minėtų vitrinų, Pedagoginis Lituanistikos Institutas tuo pačiu tikslu yra suorganizavęs ir koridorinę skaityklą, kuri veikia kiekvieną mokslo metų šeštadienį Jaunimo Centro antrojo aukšto koridoriuje. Knygos bei laikraščiai čia išdėstomi tam reikalui pritaikytuose skyduose, kur prie knygos gali kiekvienas laisvai prieiti, ją pavartyti ir pasiimti jam patinkamiausią knygą, žurnalą ar laikraštį.

Knyga čia į skaitytoją atgręžta ne nugara, kaip bibliotekos lentynoje, o veidu, kaip knygos parodoje. Tokioje padėtyje knyga jau savo paviršiumi pasidaro žymiai patrauklesnė, kelianti susidomėjimą ir norą ją pavartyti, paskaityti.

MUZIKA IR PAVEIKSLAI KORIDORINĖJE SKAITYKLOJE

Pertraukų metu skaitykloje transliuojamos lietuviškų dainų bei kitokių muzikinių kūrinių plokštelės. Moksleivio tautinei sąmonei ugdyti daina bei muzika yra bene pati geriausia priemonė, nes ji kalba geriau už oratorius.

Ši naujovė čia galėjo būti įvesta tik su pagalba Antaninos ir Juozo Vasukevičių, kurie tam tikslui praeitais mokslo metais paskyrė 500 dol. Tie patys Vasukevičiai yra faktiniai mecenatai ir ČALM tėvų komiteto vitrinos, stovios pirmo aukšto koridoriuje.

Koridorinė skaitykla nuolat būna iliustruota istorinių vykių, istorinių asmenų ar kitokiais lituanistinio turinio padidintais paveikslais bei dailės kūrinių reprodukcijomis. Šie paveikslai čia kalba giliau už mokytoją.

Turint tokią vaizdingą aplinką, kokios nėra įmanoma suorganizuoti paprastoje darbo klasėje, šioje skaitykloje kartas nuo karto atliekamos ir pagrindinės pamokos (istorijos, geografijos ir kitos). Šia skaitykla naudojasi abi Jaunimo Centre veikiančios mokyklos: Institutas ir ČALM.

Kalbėti smulkiau apie šios skaityklos skaitybos rezultatus čia būtų per platu. Pasitenkime tuo tarpu tik pastebėti, jog tie rezultatai yra geri. Todėl, neatsižvelgiant į tai, jog toji skaitykla pareikalauja daug darbo ir pinigų, ji ir toliau yra laikytina ir plėstina.

KNYGNESIŲ ATMINIMAS KORIDORINĖJE SKAITYKLOJE

Ryšium su dviejų didžiųjų knygnešių -- vyskupo Valančiaus 170, o Jurgio Bielino 125 metų -- gimimo sukaktimis skaitykla šiais metais numatyta iliustruoti padidintais knygnešių paveikslais, kurie kalbėtų besimokančiam išeivijos jaunimui apie lietuviškosios knygos kryžiaus kelius ir kieno dėka ji išliko nesunaikinta.

Paveikslinė forma čia paminėtini bent šie Lietuvos vietovių žymesnės knygnešiai: Žemaičių, Aukštaičių, Suvalkijos, Dzūkijos, Vilniaus krašto. Išskirtinų knygnešių susidaro per 30. Tai tik būrelis iš kelių tūkstančių žinomų ir nežinomų spaudos kovotojų.

SKAITYKLOS IŠLAIDOS

Nuotraukų papildinimas bei techninis jų apipavidalinimas, reikalingiausių plokštelių įsigijimas ir kitokios skaityklos išlaidos šiais metais mokslui siekia per 400 dol. Nors apskritai ši suma nėra tokia didelė, tačiau Institutas, kaip neturintis pastovaus laikytojo, o metai iš metų versdamasis tik atsitiktinėmis rėmėjų aukomis, ir tokios su-

mos ribose pats vienas negal nieko veiksmingesnio padaryti.

Todėl, tebejausdami lietuvių visuomenės - organizacijų ir pavienių žmonių -- pritarmą Instituto dirbamam darbui, o taip pat jausdami ir savo moralinę atsakomybę už to darbo idėjinį turinį bei metodinę pažangą, šiuo prašymu mes ir kreipiamės į visus, lietuviškojo švietimo rėmėjus, su viltimi, jog ir ši kartą pagal savo išgales paremsite knygnešių heroizmo atminimą, o tuo pačiu ir lietuviškosios knygos glaudesnę suartinimą su šio metu jaunuosiu skaitytoju.

Nepalikite mūsų vieny! Atsiliepkite.

Mūsų adresas: P. L. Institutas, 5620 S. Claremont Ave., Chicago, Ill. 60636.

Domas Velička, direktorius; Aleksandras Dundulis, Lektorių Tarybos sekretorius

AUKOS DIRVAI

Atnaujindami prenumeratą ir kitomis progomis aukojo šie Dirvos skaitytojai:

A. Juozaitis, Cleveland 7,00
M. Abromaitis, Toronto ... 4,00
S. Vidmantas, Melrose Pk. 2,00
I. Samas, Cleveland 2,00
B. Ausrotas, Mexico City .. 7,00
A. Navasitis, Phila. 25,00
V. Ramanauskas, Cleve. ... 10,00
V. Kraus, Miami 3,00
A. Bliudžius, Detroit 2,00
V. Guzulaitis, Apalachin ... 1,00
K. Žygas, Cleveland 2,00
J. Preikšaitis, Toronto 1,00
E. Vaitkus, Stratford 2,00
V. Čepas, Elon College 2,00
S. Biežis, Chicago 7,00

Visiems aukotojams Dirva nuoširdžiai dėkoja.

NAUJA PLOKŠTELĖ "GRĮSIM, GRĮSIM..."

Mažesnėse lietuvių kolonijose tautinių minėjimų ir parengimų meninėms programoms užpildyti nevisuomet pakanka meninių vietų. Šiai spragai užpildyti Waukegan, Ill. ir Racine, Wisc. kaimyninių apylinkių dainininkės moterys sudarė kvartetą, palydint gitarų muzikai.

Kilo mintis turimą repertuarą įamžinti — išleisti plokštelę. Paivairinimui be kvarteto buvo sudaryti I ir II duetai, įjungiant dar penktą dainininkę. Viso plokštelėje įdainuota 15 dainų, 8 duetų, ir 7 kvarteto. Dainos naujos, mažai, arba niekur negirdėtos. Kvartetą pasirinko sau prasminga vardą "Viltis" ir plokštelę pavadino "Grįsim, grįsim..." — ši daina buvo pirmoji kvarteto repertuare.

Plokštelės kaina 5 dol.

JOS DAINUOS AKADEMIKAMS...

Kanados lietuvių studentų kvartetas "Rasa" susiorganizavęs Londone, Ont., kurios sąstatą sudaro Irena Jakubaitytė, Remigija Bliskytė, Liucija Petrašionaitė ir Vida Petrašionaitė (prieky), išpildys meninę programą Atlanto Rajono Akademikų Skautų ir Skautėlių suvažiuojame spalio 9-10 d.d. Maironio salėje, Shrewsbury, Mass.

TAUTINĖS SĄJUNGOS ELIZABETHO SKYRIUS

KVIEČIA JUS DALYVAUTI

TAUTOS ŠVENTĖS MINĖJIME-BANKETE,

1971 m. rugsėjo mėn. 18 d., šeštadienį, LIETUVIŲ LAISVĖS SALĖJE, 269 Second Street, Elizabeth, N. J.

Programoje girdėsime DR. KAZĮ BOBELĮ.

ALT pirmininką iš Chicago ir dainininkę ONĄ PLIUSKONIENĘ iš Philadelphiajos

Akompanuos LIUDAS STUKAS.

Po programos vaisės ir šokiai. Bilietai gaunami pas skyriaus narius ir Lietuvių Svetainės bare.

ALT S-GOS ELIZABETHO SKYRIUS